

RAPPORT

**WERKBAAR WERK
IN DE CHEMIESECTOR
2023**

SECTORALE ANALYSE
OP DE VLAAMSE
WERKBAARHEIDSMONITOR
2004-2023

**WERKBAAR
WERK!**

Vlaanderen
verbeelding werkt

Dit onderzoek kreeg de financiële
steun van de Vlaamse minister
bevoegd voor Werk

Rapport van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen/Stichting Innovatie & Arbeid,
Wetstraat 34-36, 1040 Brussel - W www.serv.be/stichting - T +32 2 209 01 11 - E info@serv.be

Bij gebruik van gegevens en informatie uit dit rapport wordt een correcte bronvermelding op prijs
gesteld.

Publicatiedatum 5 februari 2025

Contactpersonen	Ria Bourdeaud'hui	rbourdeaudhui@serv.be
	Miet Lamberts	mlamberts@serv.be
	Stefanie Notebaert	snotebaert@serv.be
	Stephan Vanderhaeghe	svanderhaeghe@serv.be

Inhoud

Samenvatting	5
Rapport	8
1. Achtergrond en methodologie van de werkbaarheidsmonitor in een notendop	8
2. Werkbaarheidsknelpunten in beeld	11
2.1 Werkstress en burn-out	11
2.2 Motivatieproblemen	13
2.3 Leermogelijkheden	15
2.4 Werk-privébalans	16
2.5 Zes op de tien werknemers hebben geen werkbaarheidsknelpunten	18
3. Werkbaarheidsrisico's in beeld	19
3.1 Werkdruk	19
3.2 Emotionele belasting	21
3.3 Taakvariatie	23
3.4 Autonomie	24
3.5 Ondersteuning door de directe leiding	26
3.6 Arbeidsomstandigheden	27
4. Risicoprofielen voor de chemie	29
4.1 Risicoprofiel voor werkstress	29
4.2 Risicoprofiel voor motivatie	30
4.3 Risicoprofiel voor leermogelijkheden	31
4.4 Risicoprofiel voor werk-privébalans	32
5. Aanvullende informatie van de arbeidssituatie in de chemie	34
5.1 Opleidingsparticipatie	34
5.2 Atypische werktijden	34

5.3	Telewerken	37
5.4	Woon-werk-verkeer en pendeltijden	37
5.5	Grensoverschrijdend gedrag	38
5.6	Indicatoren voor duurzame inzetbaarheid	39
	Referentielijst	41
	Lijst met figuren en tabellen	42

Samenvatting

60,1% van de werknemers in de chemiesector heeft werkbaar werk. Zij hebben werk zonder werkbaarheidsknelpunten. Dit is een verbetering ten opzichte van 2019 (52,9%) en een status quo ten opzichte van 2004. In vergelijking met de ruimere Vlaamse arbeidsmarkt (51,8% werkbaar werk) hebben werknemers in de chemiesector in 2023 vaker werkbaar werk.

De voornaamste knelpunten inzake werkbaarheid in de chemiesector in 2023 zijn:

- 27,3% heeft werkstressklachten, 10% heeft in die mate klachten dat we spreken over symptomen van een burn-out.
- 20,4% registreert motivatieproblemen en 9,0% ernstige demotivatie.
- Ruim een op tien (12,3%) heeft onvoldoende leermogelijkheden, bij 4,5% is er sprake van een ernstig leerdeficit.
- 10,6% heeft problemen met de werk-privécombinatie, 2,8% heeft een acuut werk-privéconflict.

Enkel voor werkstressklachten zien we een significant verschil met het Vlaamse sectorgemiddelde. Het aandeel werknemers uit de chemie dat werkstressklachten rapporteert ligt lager in de chemie.

Risicoprofielen en de voornaamste werkbaarheidsrisico's

De risicoprofielen geven meer in detail inzicht in de diverse risicofactoren in de arbeidssituatie. Of een risicofactor ernstig is, hangt af van de mate waarin werknemers binnen de sector met een risico worden geconfronteerd en de kans dat werknemers door dit risico met een werkbaarheidsknelpunt te maken krijgen.

De risicoprofielen voor de chemische sector leren ons dat hoge werkdruk een belangrijke determinant vormt van werkstressklachten, problemen in de werk-privébalans en (in mindere mate) motivatieproblemen. Hoge werkdruk komt van de onderzochte werkbaarheidsrisico's het vaakst voor: 31,7% van de werknemers kent een hoge werkdruk, 15,8% een acuut hoge werkdruk. Ten opzichte van 2004 (11,2%) is het aandeel werknemers met acuut hoge werkdruk toegenomen. De werkdrukcijfers voor de chemische sector wijken niet significant af van het Vlaamse sectorgemiddelde.

Onvoldoende steun door de directe leiding en routinematig werk liggen aan de basis voor het ontstaan van motivatieproblemen. Onvoldoende steun door de directe leiding is ook een belangrijke belastingsfactor voor werkstressklachten

en onvoldoende leermogelijkheden. Het aandeel werknemers in de sector dat geconfronteerd wordt met onvoldoende steun van de leidinggevende ligt in 2023 op 13,7%, het aandeel werknemers dat routinematig werk heeft op 19,2%. Er zijn voor beide indicatoren geen significante verschillen met het Vlaamse sectorgemiddelde.

Een gebrek aan autonomie is vooral een risicofactor voor onvoldoende leermogelijkheden. 13,0% van de werknemers in de sector heeft een gebrek aan autonomie. Dit is een verbetering ten opzichte van de meting in 2019 (17,9%). Op de Vlaamse arbeidsmarkt worden gelijkaardige cijfers opgetekend.

Emotioneel belastend werk vormt ook een belangrijk risico, vooral voor werkstressklachten en problemen met de werk-privébalans. Maar het is minder kritisch omdat in de chemiesector emotioneel belastend werk minder vaak voorkomt. In 2023 wordt 8,4% van de werknemers in de sector geconfronteerd met emotioneel belastend werk. De sector scoort voor deze indicator opvallend gunstiger dan het Vlaamse sectorgemiddelde en het aandeel ligt 5 procentpunt lager dan bij de nulmeting in 2004.

Andere jobkenmerken

We peilen ook naar aanvullende informatie over jobkenmerken en werkbeleving. De belangrijkste vaststellingen zijn:

- 52,9% van de werknemers volgde een bijscholing of bedrijfstraining in 2022 (niet statistisch verschillend van de andere sectoren).
- In de chemie werkt 82,6% van de werknemers voltijds (Vlaamse arbeidsmarkt 67,9%). Nachtwerk komt vaker voor dan bij de andere sectoren. Zo verricht 16,8% van de werknemers in de chemie nachtarbeid. Roosterwijzigingen (38,5%) en frequent overwerk (35,7%) komen dan weer minder vaak voor dan bij de andere sectoren.
- Telewerk is ingeburgerd in de chemiesector. 49,9% doet aan telewerk, 39,5% zelfs op systematische basis (≥ 1 dag/week). Werknemers in de chemie pendelen dagelijks langer dan werknemers in andere sectoren. Vooral het aandeel dat minstens een uur pendelt (43,6%) ligt hoger.
- Ongeveer 0,2% is het slachtoffer van lichamelijk geweld, 13,5% van intimidatie of bedreiging en 0,9% van ongewenst seksueel gedrag. De chemie scoort steeds beter dan de andere sectoren.
- 9,8% is slachtoffer van pestgedrag en 3,5% wordt regelmatig gepest.
- 11,8% was drie keer of meer afwezig door ongeval of ziekte het afgelopen jaar. Een even groot aandeel was in dat jaar meer dan twintig dagen afwezig. Deze cijfers liggen in lijn met de andere sectoren.
- 3,7% schat de kans groot in om in de nabije toekomst werkloos te worden.
- 64,3% schat doorwerken in de huidige job tot het pensioen als een haalbare opdracht in (niet significant verschillend van de andere sectoren).

Aan de werkbaarheidsmeting 2023 en de redactie van dit rapport werkten mee: Ria Bourdeaudhui, Miet Lamberts, Stefanie Notebaert, Stephan Vanderhaeghe.

Rapport

In dit rapport zoomen we in op de werkbaarheid van de jobs in de chemiesector. Werkbaarheid wordt gedefinieerd als werk waarvan je niet overspannen of ziek wordt, dat boeiend en motiverend is, kansen biedt op blijven/bijleren en voldoende ruimte laat voor gezin en privéleven. De gepresenteerde cijfers zijn afkomstig van de werkbaarheidsmonitor 2023.

In wat volgt staan we eerst kort stil bij de achtergrond en methodologie van de werkbaarheidsmonitor, waarna we de afzonderlijke werkbaarheidsknelpunten en – risico's in beeld brengen voor de chemiesector. Ook worden de sectorspecifieke risicoprofielen opgemaakt voor werkstress, motivatie, leermogelijkheden en werk-privébalans. Daarna rapporteren we aanvullende informatie over de arbeidssituatie en werkbeleving van werknemers in de chemiesector. Tot slot geven we de cijfers over duurzaamheid (ziekteverzuim, verloopintentie, haalbaarheid tot pensioen).

1. Achtergrond en methodologie van de werkbaarheidsmonitor in een notendop

De sociale partners in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) dragen al vele jaren de boodschap uit dat kwaliteitsvolle banen nodig zijn om werknemers duurzaam inzetbaar te houden en langer doorwerken haalbaar te maken. Ze zetten daarom resoluut in op 'werkbaar werk': werk waarvan je niet overspannen of ziek wordt, dat boeiend en motiverend is, kansen biedt op blijven/bijleren en voldoende ruimte laat voor gezin en privéleven.

Om de vinger aan de pols te houden brengt de Stichting Innovatie & Arbeid, het onderzoekscentrum van de SERV, de kwaliteit van de jobs in Vlaanderen gedetailleerd in kaart via een grootschalige en driejaarlijkse schriftelijke bevraging sinds 2004 (vanaf 2019 vierjaarlijks).

Werkbaarheid wordt – conform de vermelde beleidsdefinitie – in de werkbaarheidsmonitor geoperationaliseerd aan de hand van vier werkbaarheidsindicatoren: werkstress (psychische vermoeidheid), motivatie (welbevinden in het werk, werkbetrokkenheid), leermogelijkheden en werk-privébalans.

Tabel 1: Overzicht en omschrijving werkbaarheidsindicatoren

Indicator	Omschrijving
Werkstress (psychische vermoeidheid)	de mate waarin de door psychosociale arbeidsbelasting opgebouwde (mentale) vermoeidheid recuperabel is dan wel leidt tot spanningsklachten en verminderd functioneren <i>(problemen met) werkstress</i>
Motivatie (welbevinden in het werk)	de mate waarin werknemers door de aard van de job(inhoud) werkbetrokken zijn/blijven dan wel gedemotiveerd raken <i>(problemen met) werkbetrokkenheid en motivatie</i>
Leermogelijkheden	de mate waarin werknemers door formele opleidingskansen en de dagdagelijkse ervaring op de werkplek hun competenties al dan niet op peil kunnen houden en verder ontwikkelen i.f.v. hun inzetbaarheid op langere termijn <i>(onvoldoende) kansen op blijven/competentieontwikkeling</i>
Werk-privébalans	de mate waarin de taakeisen in de werksituatie al dan niet belemmerende effecten hebben op de handelingsmogelijkheden in de 'thuis'situatie <i>(problemen met) combinatie van arbeid met privéleven</i>

Naast de vier werkbaarheidsindicatoren, wordt in de werkbaarheidsmonitor ook gepeild naar een aantal kenmerken van de arbeidssituatie, die de werkbaarheid kunnen bedreigen dan wel bevorderen. Daarbij worden zes jobkenmerken via zogenaamde risico-indicatoren in kaart gebracht: werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie (afwisseling in het werk), autonomie (zelfstandigheid in het werk), ondersteuning door de directe leiding en (belastende fysieke) arbeidsomstandigheden.

Tabel 2: Overzicht en omschrijving risico-indicatoren

Indicator	Omschrijving
Werkdruk	de mate van arbeidsbelasting vanuit kwantitatieve taakeisen, zoals werkvolume, werktempo, deadlines
Emotionele belasting	de mate van arbeidsbelasting vanuit contactuele taakeisen, inz. bij omgang met klanten (patiënten, leerlingen) of coördinatieopdrachten
Taakvariatie	de mate waarin de functie-inhoud een afwisselend takenpakket omvat en beroep doet op vaardigheden van werknemers
Autonomie	de mate waarin werknemers invloed hebben op de planning en organisatie van hun eigen werk - 'regelmogelijkheden'
Ondersteuning directe leiding	de mate waarin werknemers door hun rechtstreekse chef adequaat gecoacht en sociaal gesteund worden
Arbeidsomstandigheden	de mate waarin werknemers blootgesteld worden aan fysieke inconvenïënten in de werkomgeving en lichamelijke belasting

Voor elk van de werkbaarheidsknelpunten en risico's zijn er onderbouwde grenswaarden of cut off scores bepaald die aangeven of de individuele situatie al dan niet problematisch is. Het kengetal geeft dan de omvang van de probleemgroep aan (hoeveel procent van de werknemers bevindt zich in een problematische situatie). Naar analogie met de kleurensymboliek van een

verkeerslicht, wordt niet enkel een problematische groep afgebakend en becijferd ('oranje knipperlicht') maar daarbinnen ook een subgroep die als 'acuut problematisch' kan gelabeld worden ('rood alarmsignaal'). Niet-problematische, problematische en acuut-problematische situaties worden voor de onderscheiden werkbaarheids- en risico-indicatoren als volgt benoemd:

Tabel 3: Terminologie voor de categorieën in de werkbaarheids- en risico-indicatoren

	Niet problematisch = geen knelpunt	Problematisch = knelpunt	Acuut-problematisch = acuut knelpunt
Werkstress (psychische vermoeidheid)	werkstressniveau acceptabel	werkstressklachten	symptomen burn-out
Motivatie (welbevinden in het werk)	gemotiveerd aan de slag	motivatieproblemen	ernstige demotivatie
Leermogelijkheden	voldoende leermogelijkheden	onvoldoende leermogelijkheden	ernstig leerdeficit
Werk-privébalans	haalbare werk-privé-combinatie	problemen werk-privé-combinatie	acuut werk-privéconflict
Werkdruk	werkdruk acceptabel	hoge werkdruk	acuut hoge werkdruk
Emotionele belasting	geen emotioneel belastend werk	emotioneel belastend werk	emotionele overbelasting
Taakvariatie	voldoende taakvariatie	routinematig werk	extreem routinematig werk
Autonomie	voldoende autonomie	gebrek aan autonomie	acuut gebrek aan autonomie
Ondersteuning door de directe leiding	adequate coaching door de directe leiding	onvoldoende steun door de directe leiding	negatieve relatie met de directe leiding
Arbeidsomstandigheden	geen belastende arbeidsomstandigheden	belastende arbeidsomstandigheden	zeer hoge fysieke belasting

Voor elke editie van de werkbaarheidsmonitor wordt een nieuwe representatieve staal van werknemers uit het Vlaamse gewest schriftelijk bevestigd. Meer specifiek gaat het om loontrekkenden, exclusief (werk)studenten, met woonplaats in het Vlaamse gewest, die in de vier weken voorafgaand aan de bevestiging effectief arbeidsprestaties hebben geleverd. De werkbaarheidsmonitor 2023 is de zevende editie van de werkbaarheidsmonitor. De resultaten van deze editie zijn gebaseerd op 8.901 ingevulde vragenlijsten. Het survey-ontwerp, de vragenlijst, de organisatie van de enquête, de responsanalyse zijn uitgebreid gedocumenteerd in het rapport 'Methodologie Vlaamse werkbaarheidsmonitor' (Bourdeaud'hui, e.a., 2024).

2. Werkbaarheidsknelpunten in beeld

In dit hoofdstuk nemen we de (evolutie in de) kengetallen voor de vier werkbaarheidsindicatoren – werkstress, motivatieproblemen, leermogelijkheden en werk-privébalans - onder de loep en vergelijken we de sectorgegevens met die van de Vlaamse arbeidsmarkt.

2.1 Werkstress en burn-out

De werkstressindicator verschaft informatie over de mate waarin werknemers kunnen herstellen van de door psychosociale arbeidsbelasting opgebouwde psychische vermoeidheid. Wanneer werknemers abnormaal lang moeten recupereren van hun arbeidsprestaties (vb. 'aan het einde van de dag echt op zijn', 'meer dan een uur voor herstel na het werk behoeven', 'slechts op de tweede vrije dag tot rust komen') en te maken krijgen met spanningsklachten, beschouwen we de situatie als problematisch en spreken we over werkstressklachten. Wanneer er zelfs sprake is van verminderd functioneren op de werkplek of na de werkdag (vb. 'door vermoeidheid tijdens het laatste deel van de werkdag werk niet meer zo goed doen', 'concentratieproblemen in vrije uren na de werktijd') labelen we dit als 'symptomen burn-out'.

In de chemiesector heeft ongeveer drie op de tien (27,3%) werknemers werkstressklachten in 2023, bij 10,0% is er sprake van 'symptomen burn-out' (Tabel 4). Laatstgenoemd cijfer ligt in 2023 lager dan in 2019 toen 14,6% van werknemers in de chemiesector symptomen van burn-out had. Deze verbetering corrigeert de licht negatieve evolutie op het vlak van burn-outsymptomen over de voorbije decennia: een zelfde aandeel werknemers uit de chemiesector kampt nu met burn-outsymptomen als bij de nulmeting in 2004.

Tabel 4: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met werkstressklachten en burn-out symptomen in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	werkstressklachten	29,1	24,0	26,8	29,9	30,0	32,9	27,3
	symptomen burn-out	8,8	8,6	6,6	10,9	10,7	14,6	10,0
N		422	421	380	678	486	604	432
Vlaamse arbeidsmarkt	werkstressklachten	28,9	28,8	29,8	29,3	34,2	36,8	36,1
	symptomen burn-out	10,2	9,7	9,4	9,6	12,3	13,6	13,4
verschiltoetsing	werkstressklachten	ns	ns	ns	ns	ns	ns	s
	symptomen burn-out	ns	ns	ns	ns	ns	ns	ns

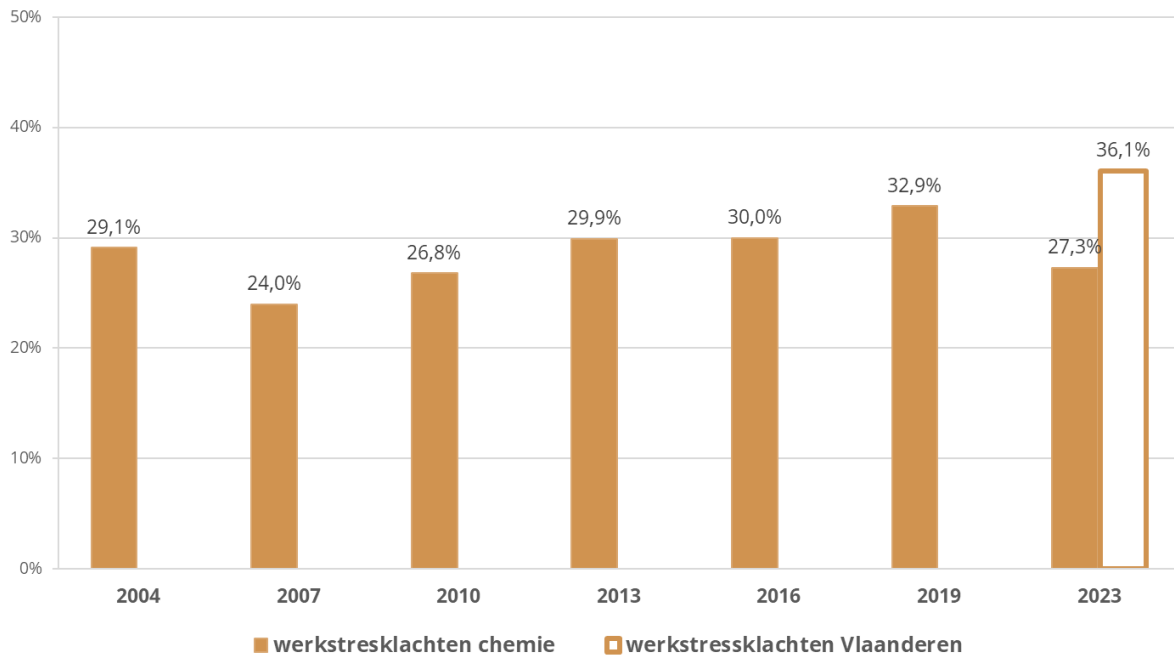
Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'symptomen burn-out'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'werkstressklachten' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- **cijfers in het groen** wijzen op een significante (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) afname van het aandeel werknemers met werkstressklachten en/of burn-outsymptomen/ toename van het aandeel werknemers met een acceptabele werkstress-situatie ten opzichte van het vorige meetpunt. **Cijfers in het rood** wijzen op een significante (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) afname van het aandeel werknemers met een acceptabele werkstress-situatie/toename van het aandeel werknemers met werkstressklachten en/of burn-outsymptomen ten opzichte van het vorige meetpunt;
- **de rode omkadering van de meetgegevens 2023** wijst op een significante (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) afname van het aandeel werknemers met een acceptabele werkstress-situatie/toename van het aandeel werknemers met werkstressklachten en/of burn-outsymptomen bij een vergelijking met de nulmeting 2004 (een groene omkadering zou wijzen op een significante verbetering van de situatie op het vlak van werkstress over de voorbije 20 jaar);
- De verschiltoetsing (**s** versus **ns**) vergelijkt de score van de sector met het gemiddelde van de scores van alle sectoren (niet in tabel). Om te bepalen of het gaat over een significante afwijking gebruiken we de techniek van logistische regressie (contrast: deviation) (Wald χ^2 , s indien $p < 0,05$ versus ns indien $p \geq 0,05$).

Uit Tabel 4 en Figuur 1 kunnen we afleiden dat tot en met 2019 op het vlak van werkstressklachten er geen verschillen zijn tussen de chemiesector en het Vlaams sectorgemiddelde. Werknemers in de chemiesector hebben in 2023 wel minder vaak werkstressklachten dan werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt.

Figuur 1: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met werkstressklachten in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde.

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 – 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor werkstressklachten voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

2.2 Motivatieproblemen

De motivatie-indicator verschaft informatie over de mate waarin werknemers door de aard van de job(inhoud) werkbetrokken zijn/blijven dan wel gedemotiveerd raken. De categorisering 'motivatieproblemen' verwijst dan naar een situatie waarbij werknemers een job hebben die niet (langer) als boeiend en aantrekkelijk wordt ervaren en waarbij werknemers nauwelijks intrinsiek betrokken zijn met de normale taakuitvoering (vb. 'werk doen omdat het moet, daarmee is alles wel gezegd'). 'Ernstige demotivatie' is wanneer werknemers zo sterk gedemotiveerd raken dat ze niet meer naar behoren functioneren in hun job (vb. 'telkens weerstand moeten overwinnen om het werk te doen').

In 2023 werkt 20,4% van de werknemers in de chemiesector in een demotiverende job, bij 9,0% is er sprake van ernstige demotivatie (Tabel 5). Over de periode 2004-2023 zien we een status-quo in het aandeel werknemers uit de chemiesector dat kampt met motivatieproblemen. Het aandeel dat ernstige demotivatie rapporteert is na een stijging in 2019 (13,2%) terug gedaald in 2023 (9,0%). De meetresultaten in 2023 wijken niet af van wat bij de nulmeting in 2004 werd geregistreerd.

De cijfers op het vlak van motivatie verschillen bij alle metingen niet (significant) tussen de werknemers in de chemiesector en die van het Vlaams sectorgemiddelde (Tabel 5 en Figuur 2).

Tabel 5: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met motivatieproblemen en ernstige demotivatie in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

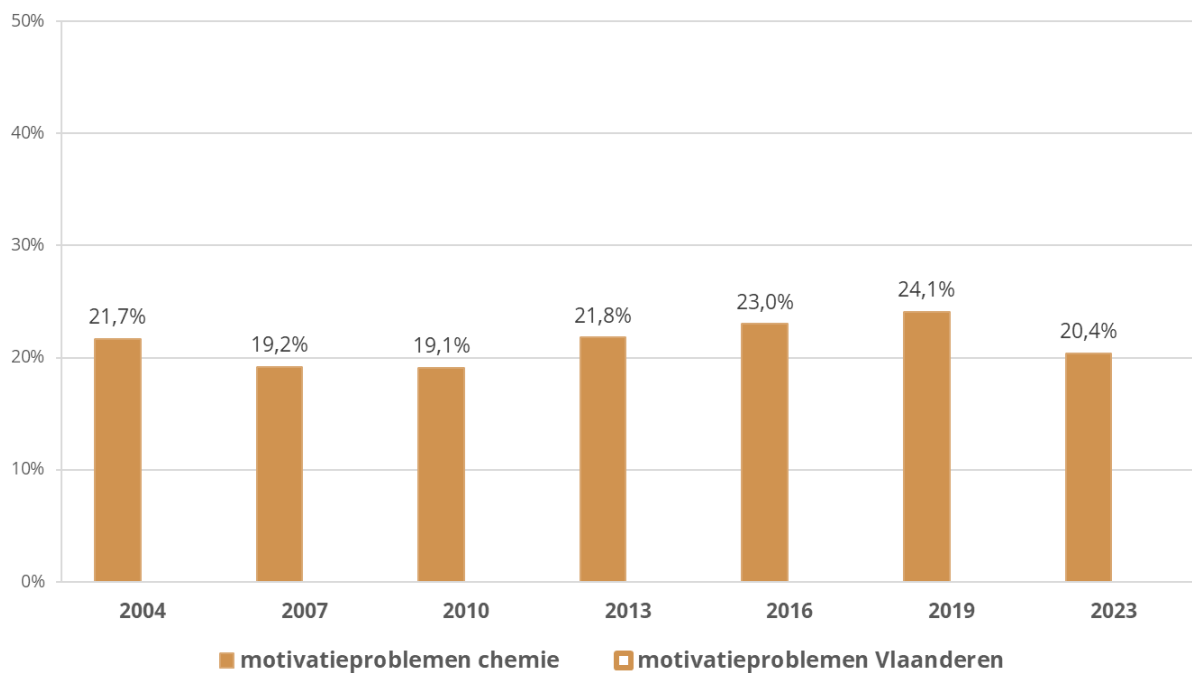
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	motivatieproblemen	21,7	19,2	19,1	21,8	23,0	24,1	20,4
	ernstige demotivatie	8,0	6,6	6,4	9,0	9,0	13,2	9,0
	N	423	422	377	678	488	605	431
Vlaamse arbeidsmarkt	motivatieproblemen	18,7	18,1	16,6	18,1	19,8	21,1	18,8
	ernstige demotivatie	8,0	7,9	7,5	8,1	8,5	10,0	8,3
	verschiltoetsing	ns	ns	ns	ns	ns	ns	ns
		ernstige demotivatie	ns	ns	ns	ns	s	ns

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'ernstige demotivatie'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'motivatieproblemen' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

Figuur 2: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met motivatieproblemen in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaams sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor motivatieproblemen voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

2.3 Leermogelijkheden

De indicator 'leermogelijkheden' verschaft informatie over de mate waarin werknemers door formele opleidingskansen en de dagdagelijkse ervaringen op de werkplek, hun competenties al dan niet op peil kunnen houden en verder ontwikkelen. 'Onvoldoende leermogelijkheden' in de job verwijst naar een problematische situatie, waarbij de inzetbaarheid van werknemers op langere termijn gehypothekeerd wordt door een gebrek aan kansen op competentieontwikkeling in de job. Bij het volledig ontbreken van (formele en informele) leermogelijkheden hanteren we het label 'ernstig leerdeficit'.

In 2023 heeft 12,3% van de werknemers uit de chemie onvoldoende leermogelijkheden en bij 4,3% is er sprake van een ernstig leerdeficit (Tabel 6).

Sinds 2004 tekenen we een reeks fluctuaties op. Na een afname in het aandeel werknemers met onvoldoende leermogelijkheden in 2013 (van 21,1% naar 14,9%), blijft het aandeel werknemers met onvoldoende leermogelijkheden sindsdien op eenzelfde niveau. Na een verbetering in 2007, zien we ook een status-quo in het aandeel werknemers met een ernstig leerdeficit.

Waar in 2007, 2013 en 2016 de chemiesector beter scoorde dan het Vlaams sectorgemiddelde op het vlak van leermogelijkheden, zien we sinds 2019 geen verschil meer tussen beide (Tabel 6, Figuur 3).

Tabel 6: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met onvoldoende leermogelijkheden en een ernstig leerdeficit in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

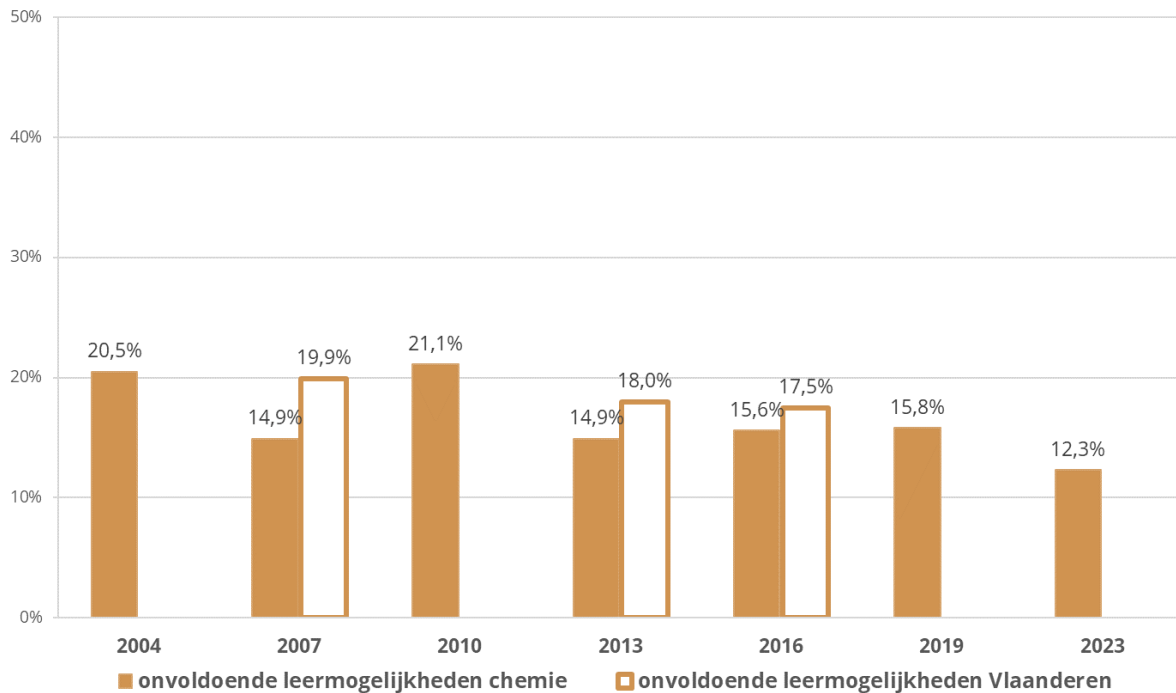
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	 onvoldoende leermogelijkheden	20,5	14,9	21,1	14,9	15,6	15,8	12,3
	 ernstig leerdeficit	8,8	4,4	7,8	5,7	5,0	5,3	4,3
	<i>N</i>	454	383	346	670	480	600	416
Vlaamse arbeidsmarkt	 onvoldoende leermogelijkheden	22,6	19,9	18,2	18,0	17,5	16,6	13,6
	 ernstig leerdeficit	8,4	7,3	6,6	6,3	6,1	5,5	3,9
	<i>verschiltoetsing</i>	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>
	 ernstig leerdeficit	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'ernstig leerdeficit'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'onvoldoende leermogelijkheden' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

Figuur 3: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met onvoldoende leermogelijkheden in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor onvoldoende leermogelijkheden voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

2.4 Werk-privébalans

De indicator 'werk-privébalans' verschaft informatie over de mate waarin de taakeisen in de werksituatie al dan niet belemmerende effecten hebben op de 'thuis'situatie. We labelen een situatie als problematisch wanneer de eisen van het werk systematisch combinatiemoeilijkheden stellen t.a.v. gezin en sociaal leven. Bij een acuut werk-privéconflict is er sprake van quasi-permanente conflicten tussen werk- en privésfeer.

In 2023 heeft 10,6% van de werknemers in de chemie problemen met de werk-privécombinatie en 2,8% heeft een acuut werk-privéconflict (Tabel 7). Zowel op de korte termijn (2019), als op de lange termijn (2004) zijn er geen (significante) wijzigingen in de cijfers.

We zien met uitzondering van de meting in 2010, geen (significante) verschillen met het Vlaams sectorgemiddelde (Tabel 7, Figuur 4).

Tabel 7: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met problemen met de werk-privécombinatie en acuut werk-privéconflict in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

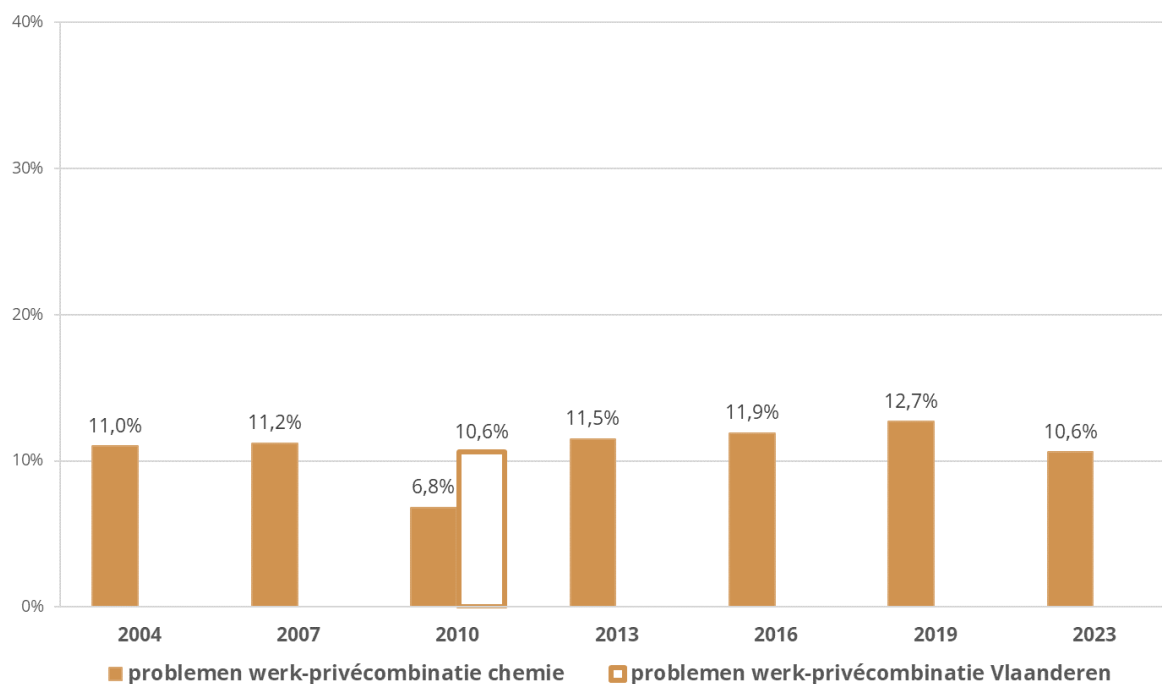
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	problemen werk-privécombinatie	11,0	11,2	6,8	11,5	11,9	12,7	10,6
	acuut werk-privéconflict	2,9	2,6	1,3	2,7	2,7	2,3	2,8
<i>N</i>		455	421	382	679	488	604	433
Vlaamse arbeidsmarkt	problemen werk-privécombinatie	11,8	10,8	10,6	10,8	12,2	12,8	12,9
	acuut werk-privéconflict	3,1	2,4	2,3	2,7	3,2	3,5	3,3
verschiltoetsing	problemen werk-privécombinatie	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>
	acuut werk-privéconflict	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor – werknemers 2004 – 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'acuut werk-privéconflict'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'combinatieproblemen' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (*s* versus *ns*): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

Figuur 4: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met problemen met de werk-privécombinatie in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor – werknemers 2004 – 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor problemen met de werk-privécombinatie voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (*s* versus *ns*): zie Tabel 4 onder 2.1 'Werkstress en burn-out'.

2.5 Zes op de tien werknemers hebben geen werkbaarheidsknelpunten

De combinatie van de vier indicatoren laat ons toe een evaluatie op te maken van de (evolutie in de) werkbaarheidssituatie van werknemers op de Vlaamse arbeidsmarkt. We onderscheiden daarbij drie situaties: werkbare jobs of jobs zonder werkbaarheidsknelpunten, jobs met één werkbaarheidsknelpunt en jobs met twee of meer knelpunten.

60,1% van de werknemers in de chemie heeft werk zonder werkbaarheidsknelpunten in 2023 (Tabel 8). Dit is een toename ten opzichte van het vorige meetpunt in 2019 (52,9%), maar blijft ten opzichte van 2004 een status-quo. Voor de periode 2004-2023 zien we tevens een afname in het aandeel werknemers uit de chemie dat geconfronteerd wordt met één werkbaarheidsknelpunt.

De werkbaarheidssituatie in de chemie is vergelijkbaar met die van het Vlaamse sectorgemiddelde met uitzondering voor de meting 2007 en de huidige meting 2023 (Tabel 8 en Figuur 5). Zowel in 2007 als 2023 heeft een groter aandeel werknemers in de chemie een job zonder werkbaarheidsknelpunten in vergelijking met het Vlaamse sectorgemiddelde.

Tabel 8: Verdeling van het aandeel werknemers met een werkbare job, met één werkbaarheidsknelpunt of met meerdere werkbaarheidsknelpunten, 2004 – 2023 in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

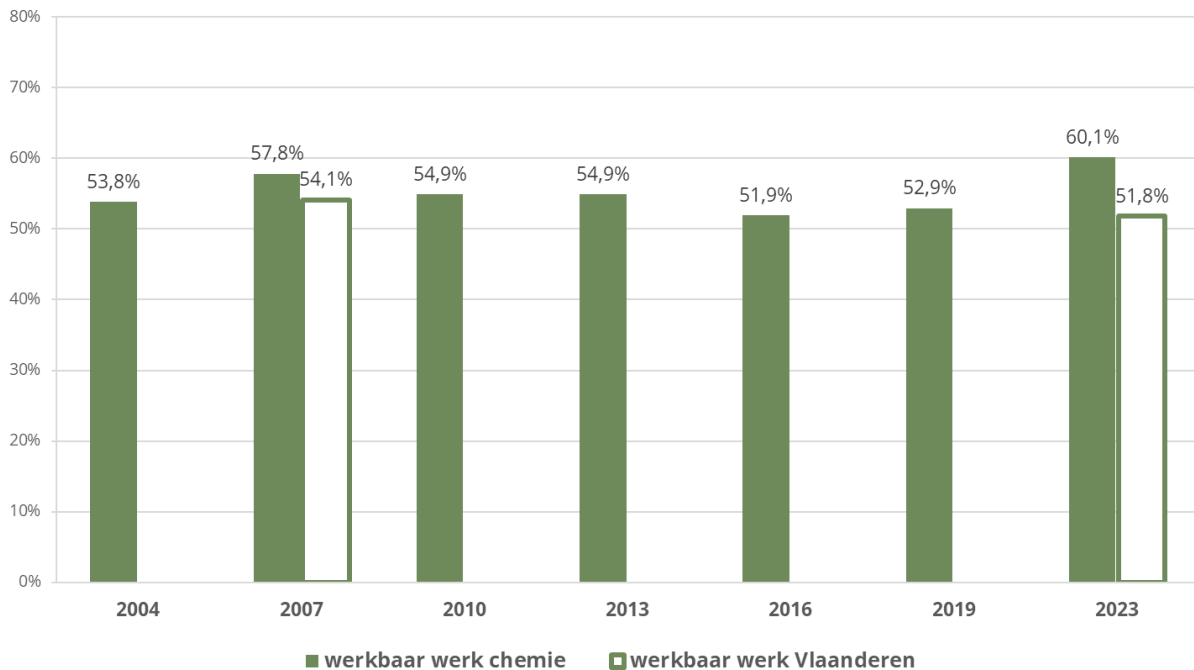
		geen werkbaarheidsknelpunten						
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	geen werkbaarheidsknelpunten	53,8	57,8	54,9	54,9	51,9	52,9	60,1
	1 werkbaarheidsknelpunt	22,6	23,8	24,8	22,9	25,3	21,0	16,7
	2+ werkbaarheidsknelpunten	23,6	18,4	20,4	22,2	22,7	26,1	23,2
	N	411	374	339	654	466	590	414
Vlaamse arbeidsmarkt	geen werkbaarheidsknelpunten	52,3	54,1	54,3	54,6	51,0	49,6	51,8
	1 werkbaarheidsknelpunt	24,4	23,9	24,8	24,2	25,0	25,3	25,1
	2+ werkbaarheidsknelpunten	23,3	21,9	20,9	21,2	24,0	25,1	23,1
	verschiltoetsing	ns	s	ns	ns	ns	ns	s

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- **Cijfers in het groen** wijzen op een significante (Pearson chi²; p < 0,05) toename van het aandeel werknemers met werkbaar werk/ afname van het aandeel werknemers met (meerdere) werkbaarheidsknelpunten ten opzichte van het vorige meetpunt. **Cijfers in het rood** wijzen op een significante (Pearson chi²; p < 0,05) afname van het aandeel werknemers met werkbaar werk /toename van het aandeel werknemers met (meerdere) werkbaarheidsknelpunten ten opzichte van het vorige meetpunt;
- **Cijfer in een groen kader** wijst op een significante (Pearson chi²; p < 0,05) afname van het aandeel werknemers met één werkbaarheidsknelpunt bij een vergelijking van de meetpunten 2004 en 2023;
- De verschiltoetsing (**s** versus **ns**) vergelijkt de score van geen werkbaarheidsknelpunten versus wel werkbaarheidsknelpunten van de sector met het gemiddelde van de scores van alle sectoren (niet in tabel). Om te bepalen of het gaat over een significante afwijking gebruiken we de techniek van logistische regressie (contrast: deviation) (Wald chi², s indien p < 0,05 versus ns indien p ≥ 0,05).

Figuur 5: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met werkbaar werk in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor werkbaar werk voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 8 hierboven.

3. Werkbaarheidsrisico's in beeld

De werkbaarheidsmonitor brengt ook een aantal risicofactoren in kaart, dit zijn determinanten in de arbeidssituatie die een invloed hebben op de kwaliteit van de jobs en dus de werkbaarheid ervan. In dit hoofdstuk rapporteren we de cijfers van zes werkbaarheidsrisico's: werkdruk, emotionele belasting, taakvariatie, autonomie, ondersteuning door de directe leiding en belastende fysieke arbeidsomstandigheden.

3.1 Werkdruk

De werkdruk-indicator geeft de mate van arbeidsbelasting vanuit kwantitatieve taakeisen, zoals werkvolume, werktempo en deadlines weer.

In 2023 heeft 31,7% van de werknemers in de chemie te maken met een hoge werkdruk en 15,8% met een acut hoge werkdruk (Tabel 9). Die cijfers zijn ten opzichte van de meting in 2019 stabiel gebleven. Over een langer tijdsperspectief zien we dat na de toename van het aandeel werknemers met acut hoge werkdruk in 2016, er al twee metingen een stabilisatie op dat hoger niveau

optreedt. Dat maakt dat ten opzichte van de nulmeting in 2004 een groter aandeel werknemers in de chemie kampen met acuut hoge werkdruk.

Het aandeel werknemers in de chemie met (acuut hoge) werkdruk verschilt sinds de nulmeting 2004 niet van het Vlaams sectorgemiddelde (Tabel 9 en Figuur 6).

Tabel 9: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers geconfronteerd met (acuut) hoge werkdruk in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

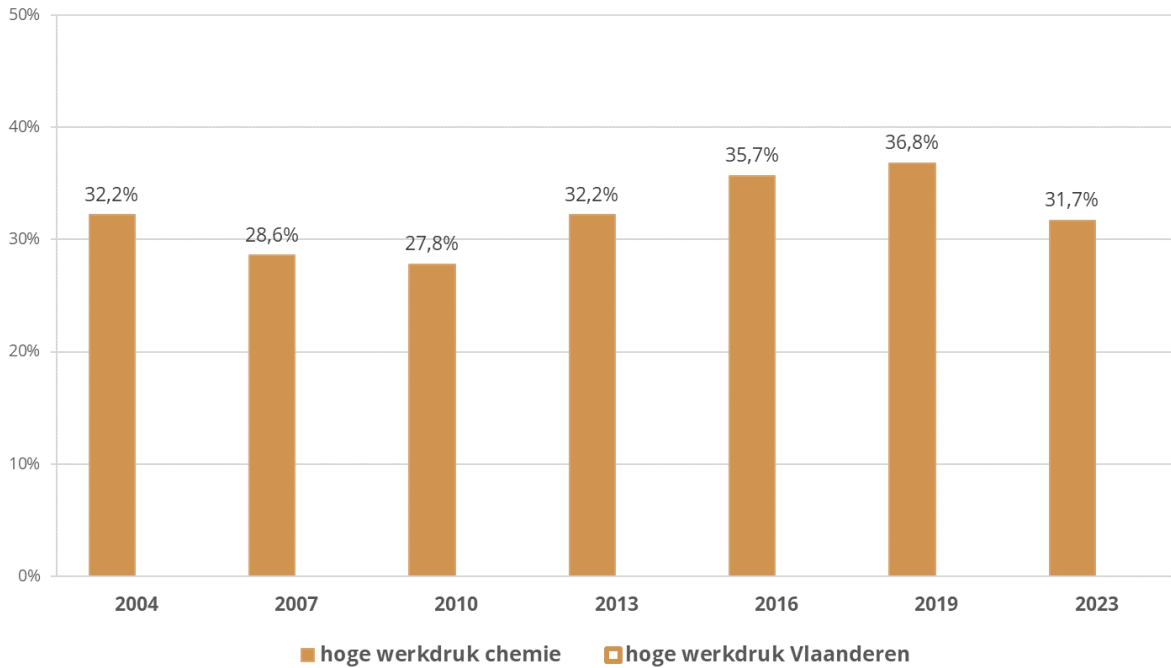
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	 hoge werkdruk	32,2	28,6	27,8	32,2	35,7	36,8	31,7
	 acuut hoge werkdruk	11,2	10,9	12,6	12,4	16,7	17,2	15,8
	<i>N</i>	454	385	349	668	479	600	417
Vlaamse arbeidsmarkt	 hoge werkdruk	31,0	30,6	30,9	29,0	36,8	37,6	33,2
	 acuut hoge werkdruk	12,8	12,5	12,3	11,1	16,3	16,9	14,8
	<i>verschiltoetsing</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>
	 acuut hoge werkdruk	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'acuut hoge werkdruk'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'hoge werkdruk' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- **cijfers in het groen** wijzen op een significante (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) toename van het aandeel werknemers in een acceptabele werkdruksituatie/afname van het aandeel werknemers dat geconfronteerd wordt met een (acuut) hoge werkdruk in vergelijking met het vorige meetpunt; **cijfers in het rood** wijzen op een significante (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) afname van het aandeel werknemers in een acceptabele werkdruksituatie/toename van het aandeel werknemers dat geconfronteerd wordt met een (acuut) hoge werkdruk in vergelijking met het vorige meetpunt;
- **de rode omkadering van de meetgegevens 2023** wijst op een significante (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) afname van het aandeel werknemers in een acceptabele werkdruksituatie/toename van het aandeel werknemers dat geconfronteerd wordt met een (acuut) hoge werkdruk bij een vergelijking met de nulmeting 2004 (een groene omkadering zou wijzen op een significante verbetering van de situatie op het vlak van werkdruk over de voorbije 20 jaar);
- De verschiltoetsing (**s** versus **ns**) vergelijkt de score van de sector met het gemiddelde van de scores van alle sectoren (niet in tabel). Om te bepalen of het gaat over een significante afwijking gebruiken we de techniek van logistische regressie (contrast: deviation) (Wald χ^2 , **s** indien $p < 0,05$ versus **ns** indien $p \geq 0,05$).

Figuur 6: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met een hoge werkdruk, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor hoge werkdruk voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

3.2 Emotionele belasting

Emotionele belasting verwijst naar de mate van arbeidsbelasting vanuit contractuele taakeisen, inzonderheid bij omgang met klanten en bij coördinatie-opdrachten.

In 2023 heeft 8,4% van de werknemers in de chemie emotioneel belastend werk, bij 0,7% is er sprake van emotionele overbelasting. Tabel 10 toont een vooruitgang over de meetperiode 2004-2023 op het vlak van emotioneel belastend werk: in 2023 hebben significant minder werknemers in de chemie emotioneel belastend werk (8,4%) in vergelijking met 2004 (13,7%).

Het aandeel met emotioneel belastend werk ligt sinds 2010 steeds significant lager dan het Vlaams sectorgemiddelde (Tabel 10 en Figuur 7). Ook het aandeel met emotionele overbelasting ligt lager in de chemie in 2023.

Tabel 10: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met emotioneel belastend werk en emotionele overbelasting in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	
chemie	emotieeel belastend werk	13,7	12,5	10,9	11,5	12,3	11,9	8,4
	emotionele overbelasting	2,0	2,1	0,3	1,2	1,3	1,8	0,7
	N	454	383	349	669	479	599	415
Vlaamse arbeidsmarkt	emotieeel belastend werk	20,5	20,7	20,4	20,0	23,0	24,9	23,4
	emotionele overbelasting	4,0	4,3	4,1	4,0	5,0	5,9	5,1
	verschiltoetsing	ns	ns	s	s	s	s	s
		ns	s	s	ns	ns	ns	s

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'emotionele overbelasting'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'emotieeel belastend werk' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

Figuur 7: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met emotioneel belastend werk, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor emotioneel belastend werk voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

3.3 Taakvariatie

De risico-indicator voor taakvariatie verschaft informatie over de mate waarin de functie-inhoud een afwisselend takenpakket omvat en beroep doet op vaardigheden van werknemers.

In 2023 heeft 19,2% van de werknemers in de chemie routinematig werk en 8,4% extreem routinematig werk (Tabel 11). Zowel op de korte als lange termijn (sinds 2004) blijft dit cijfer stabiel.

Het aandeel werknemers met routinematig werk lag in 2007, 2013 en 2016 lager dan het Vlaams sectorgemiddelde (Tabel 11 en Figuur 8). Sinds 2019 zijn er geen verschillen meer opgetekend met het Vlaams sectorgemiddelde.

Tabel 11: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met routinematig werk en extreem routinematig werk in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

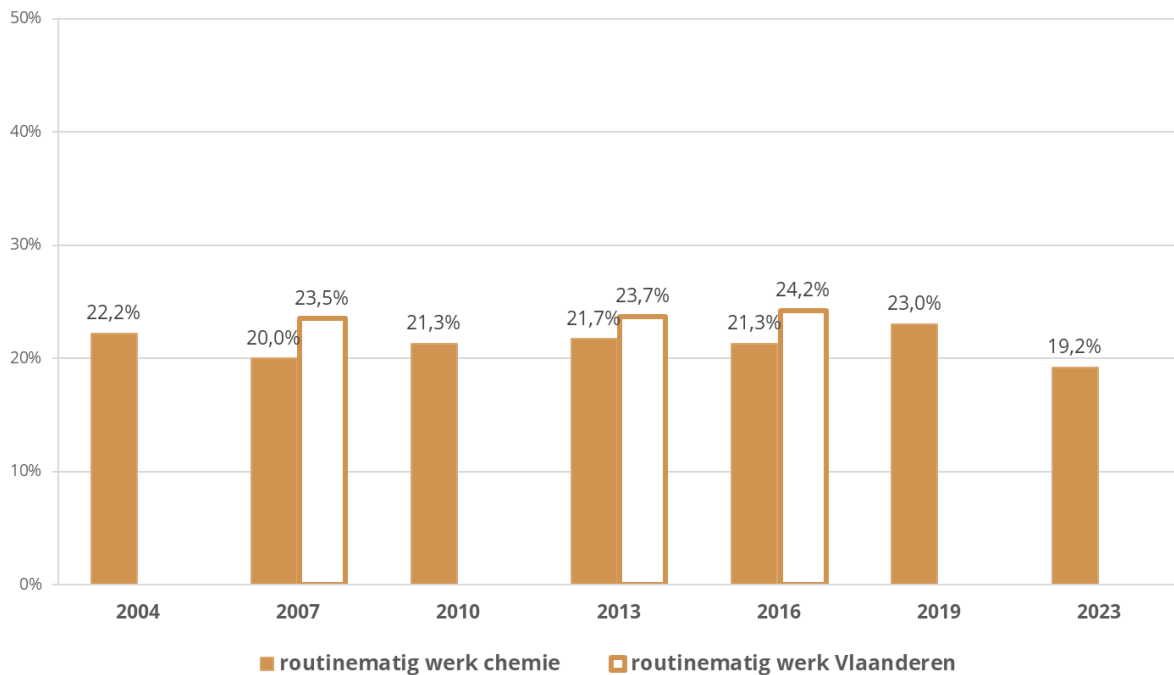
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	routinematig werk	22,2	20,0	21,3	21,7	21,3	23,0	19,2
	extreem routinematig werk	10,4	8,8	11,2	8,5	9,2	9,8	8,4
<i>N</i>		454	385	348	668	479	601	416
Vlaamse arbeidsmarkt	routinematig werk	23,8	23,5	22,8	23,7	24,0	23,0	20,7
	extreem routinematig werk	11,5	10,5	10,5	10,3	10,5	10,2	9,0
verschiltoetsing	routinematig werk	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>
	extreem routinematig werk	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>s</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'extreem routinematig werk'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'routinematig werk' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (*s* versus *ns*): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

Figuur 8: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met routinematig werk, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor routinematig werk voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

3.4 Autonomie

Autonomie verwijst naar de mate waarin werknemers invloed hebben op de planning en organisatie van hun eigen werk.

In 2023 heeft 13,0% van de werknemers in de chemie gebrek aan autonomie (Tabel 12). Dit is een verbetering ten opzichte van 2019 toen 17,9% van de werknemers in de chemie een gebrek aan autonomie had. In 2023 kampt 5,0% met een acuut gebrek aan autonomie, een status-quo sinds 2004.

In de meetpunten 2004, 2007, 2013 en 2016 scoorde de chemiesector in vergelijking met het Vlaamse sectorgemiddelde steeds beter wat betreft gebrek aan autonomie (Tabel 12 en Figuur 9). Sinds 2019 tekenen we geen (significante) verschillen meer op.

Tabel 12: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met een (acuut) gebrek aan autonomie in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

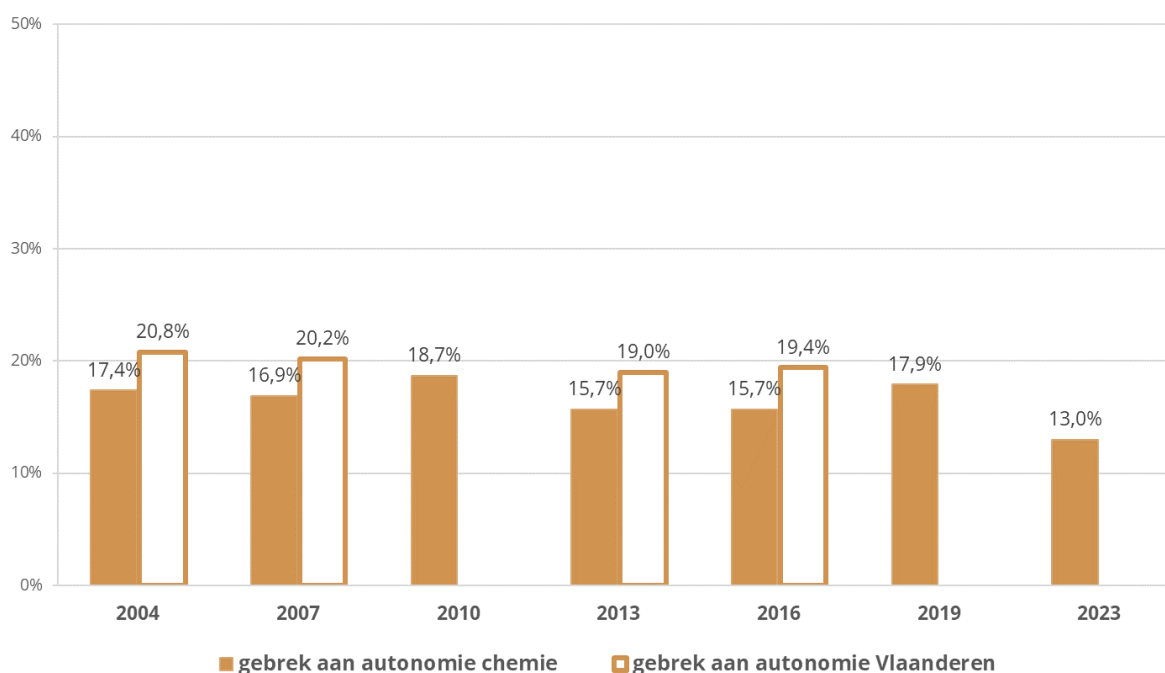
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	gebrek aan autonomie	17,4	16,9	18,7	15,7	15,7	17,9	13,0
	acuut gebrek aan autonomie	5,3	7,3	6,9	5,8	4,6	6,0	5,0
	N	453	384	348	667	479	599	416
Vlaamse arbeidsmarkt	gebrek aan autonomie	20,8	20,2	19,5	19,0	19,4	18,5	17,0
	acuut gebrek aan autonomie	7,3	7,5	6,5	6,4	6,2	5,7	5,3
	verschiltoetsing	s	s	ns	s	s	ns	ns
	acuut gebrek aan autonomie	ns	ns	ns	ns	ns	ns	ns

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor – werknemers 2004 – 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'acuut gebrek aan autonomie'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'gebrek aan autonomie' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

Figuur 9: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met een gebrek aan autonomie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 – 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor gebrek aan autonomie voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

3.5 Ondersteuning door de directe leiding

De risico-indicator ‘ondersteuning door de directe leiding’ geeft informatie over de mate waarin werknemers door hun direct leidinggevende professioneel en sociaal ondersteund worden.

In 2023 krijgt 13,7% van de werknemers in de chemie onvoldoende steun van de directe leiding, 5,8% heeft zelfs een negatieve relatie met de leiding (Tabel 13). Deze cijfers zijn sinds 2004 stabiel gebleven en verschillen niet van het Vlaams sectorgemiddelde (Tabel 13 en Figuur 10).

Tabel 13: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers geconfronteerd met onvoldoende steun door de directe leiding of die een negatieve relatie met de directe leiding hebben in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

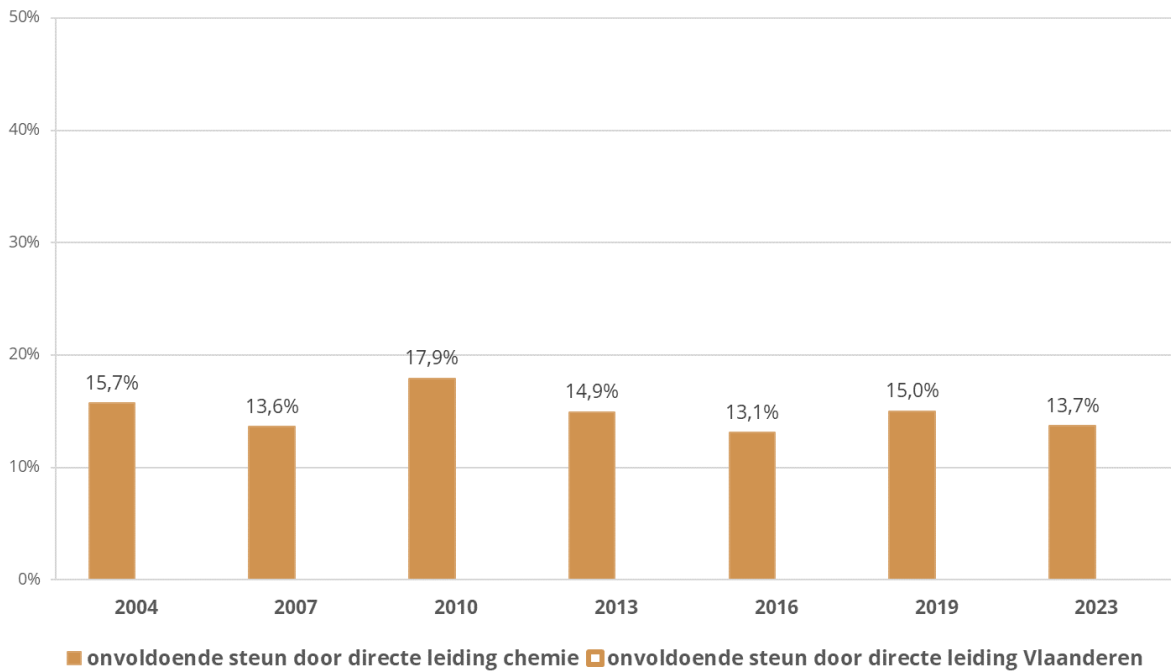
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	onvoldoende steun leiding	15,7	13,6	17,9	14,9	13,1	15,0	13,7
	negatieve relatie met leiding	5,5	5,2	6,3	5,7	4,6	5,5	5,8
	<i>N</i>	453	383	347	670	480	600	416
Vlaamse arbeidsmarkt	onvoldoende steun leiding	16,1	16,0	14,8	14,4	14,3	14,4	12,2
	negatieve relatie met leiding	6,1	6,2	5,4	5,3	5,0	5,5	4,6
verschiltoetsing	onvoldoende steun leiding	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>
	negatieve relatie met leiding	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>	<i>ns</i>

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje ‘negatieve relatie met de directe leiding’** verwijst naar een subgroep binnen de groep ‘onvoldoende steun van de directe leiding’ maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing (s versus ns)**: zie Tabel 9 onder ‘Werkdruk’

Figuur 10: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met onvoldoende steun door de directe leiding, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaams sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 – 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor onvoldoende steun door de directe leiding voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 'Werkdruk'.

3.6 Arbeidsomstandigheden

De risico-indicator belastende arbeidsomstandigheden verwijst naar de mate waarin werknemers worden blootgesteld aan risico's op arbeidsongevallen, hinder in de fysieke werkomgeving (lawaai, trillingen, extreme temperaturen, contact met chemische agentia) en/of lichamelijke belasting (fysieke zware taken, ongemakkelijke werkhoudingen, repetitieve bewegingen).

10,5% van de werknemers in de chemie heeft in 2023 te kampen met belastende arbeidsomstandigheden, 6,1% kent een zeer hoge fysieke belasting (Tabel 14). De recente verbetering opgetekend in 2023 op het vlak van belastende arbeidsomstandigheden (17,5% in 2019 versus 10,5% in 2023), maakt de opgetekende achteruitgang in 2010 (16,2%) terug goed. Hierdoor wordt in 2023 een even groot aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met belastende arbeidsomstandigheden als in 2004.

Na de periode 2010-2019 waarin de chemiesector slechter scoorde op het vlak van belastende arbeidsomstandigheden in vergelijking met het Vlaams sectorgemiddelde, wordt er in 2023 geen (significante) verschil opgetekend (Tabel 14 en Figuur 11).

Tabel 14: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers geconfronteerd met (zeer hoge) belastende arbeidsomstandigheden in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt

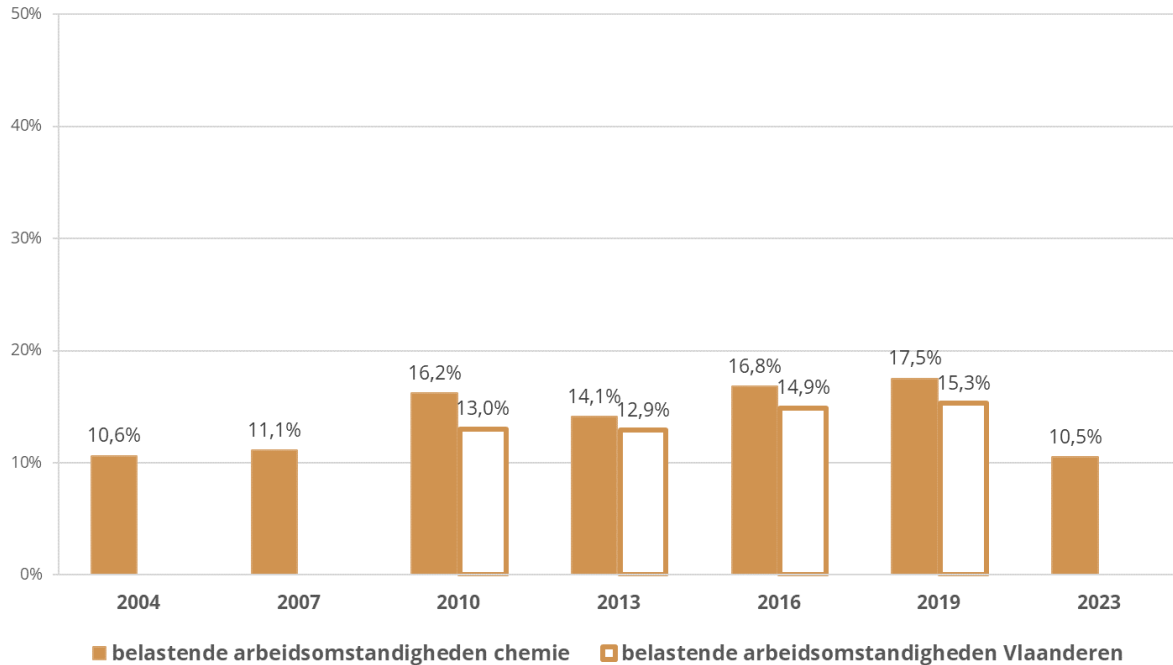
		2004	2007	2010	2013	2016	2019	2023
		%	%	%	%	%	%	%
chemie	belastende arbeidsomstandigheden	10,6	11,1	16,2	14,1	16,8	17,5	10,5
	zeer hoge fysieke belasting	4,5	3,4	5,5	5,6	7,9	6,3	6,1
	N	442	414	382	680	494	605	429
Vlaamse arbeidsmarkt	belastende arbeidsomstandigheden	12,1	13,7	13,0	12,9	14,9	15,3	12,6
	zeer hoge fysieke belasting	4,5	5,3	4,4	4,5	5,7	5,7	4,8
	verschiltoetsing	ns	ns	s	s	s	s	ns
		ns	ns	ns	s	s	s	s

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer:

- de rij met het verschoven **rode balkje 'zeer hoge fysieke belasting'** verwijst naar een subgroep binnen de groep 'belastende arbeidsomstandigheden' maar het aandeel wordt berekend op de totale populatie;
- Voor betekenis van de **kleurencodes** (groene/rode cijfers en kaders) en de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 'Werkdruk'

Figuur 11: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met belastende arbeidsomstandigheden, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor - werknemers 2004 - 2023

Leeswijzer: Het cijfer voor belastende arbeidsomstandigheden voor Vlaanderen wordt enkel weergegeven wanneer de chemie significant afwijkt van het Vlaamse sectorgemiddelde. Voor meer uitleg over de **verschiltoetsing** (s versus ns): zie Tabel 9 onder 3.1 'Werkdruk'.

4. Risicoprofielen voor de chemie

Wanneer we het voorkomen van de werkbaarheidsrisico's in de chemie combineren met de recent gepubliceerde analyses over de samenhang tussen werkbaarheids- en risico-indicatoren voor de volledige Vlaamse arbeidsmarkt kunnen we een sectorspecifiek risicoprofiel opmaken voor de chemie (Bourdeaud'hui e.a., 2024b).

Dit profiel geeft ons tweeledige informatie, namelijk over hoe vaak werknemers in de chemie met een bepaald werkbaarheidsrisico geconfronteerd worden en de kans dat werknemers door dit risico met een van de verschillende werkbaarheidsknelpunten te maken krijgen¹. Het risico is ernstiger naarmate meer werknemers geconfronteerd worden met het risico en/of er een grotere kans bestaat dat werknemers met dit risico een bepaald werkbaarheidsknelpunt ontwikkelen.

Er is een risicoprofiel voor de chemie opgemaakt voor elk werkbaarheidsknelpunt: werkstress, motivatie, leermogelijkheden en werk-privébalans.

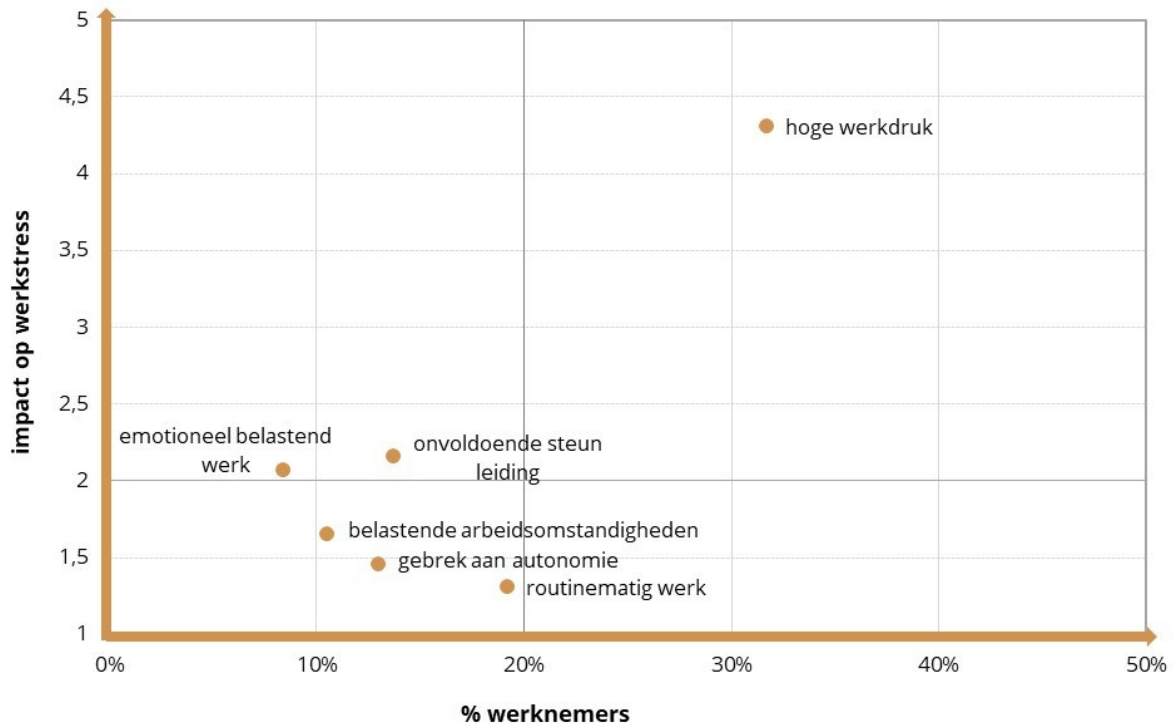
4.1 Risicoprofiel voor werkstress

Hoge werkdruk is de meest ernstige risicofactor voor werkstressklachten in de chemiesector (Figuur 12). Een hoog aandeel – drie op de tien - werknemers in de chemie heeft te kampen met een hoge werkdruk (31,7%), maar tegelijk verhoogt hoge werkdruk aanzienlijk de kans op werkstressklachten (verviervoudiging van de kansverhouding).

Ook emotioneel belastend werk en onvoldoende steun van de directe leiding zijn risico's door de hogere kans op werkstressklachten (verdubbeling van de kansverhouding), maar in dit profiel zijn ze minder kritisch omdat een kleiner aandeel hiermee geconfronteerd (respectievelijk 8,4% en 13,7%).

¹ Deze kans (odds ratio's) wordt bepaald op basis van de volledige dataset van 2004 tot en met 2023 en voor alle werknemers, zoals berekend in het rapport "Wat maakt werk werkbaar" (Bourdeaud'hui e.a., 2024b)

Figuur 12: Risicoprofiel voor werkstressklachten in de chemie 2023

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor werknemers 2023

Leeswijzer: De figuur verschaft ons inzicht in de relevantie van diverse risicofactoren voor het ontstaan van werkstressklachten in de chemie. De ernstgraad van specifieke risicofactoren wordt bepaald door 2 elementen:

- De impact van een specifieke risicofactor (verticale positionering, berekend o.b.v. een logistische regressieanalyse op de volledige dataset (2004 tot 2023) voor alle sectoren en de daaruit resulterende odds ratio's). Zo vormt een hoge werkdruk (ruim verviervoudiging van de kansverhouding werkstressklachten/geen werkstressklachten) duidelijk een hoger risico voor het ontstaan van werkstressklachten dan routinematig werk (de kansverhouding werkstressklachten/geen werkstressklachten verhoogt met factor 1,31).
- Het aandeel werknemers dat zich in een problematische situatie voor een specifieke risicofactor bevindt (horizontale positie). Zo zijn er in de chemiesector beduidend meer werknemers die met een hoge werkdruk (31,7%) dan met emotioneel belastend werk (8,4%) worden geconfronteerd.

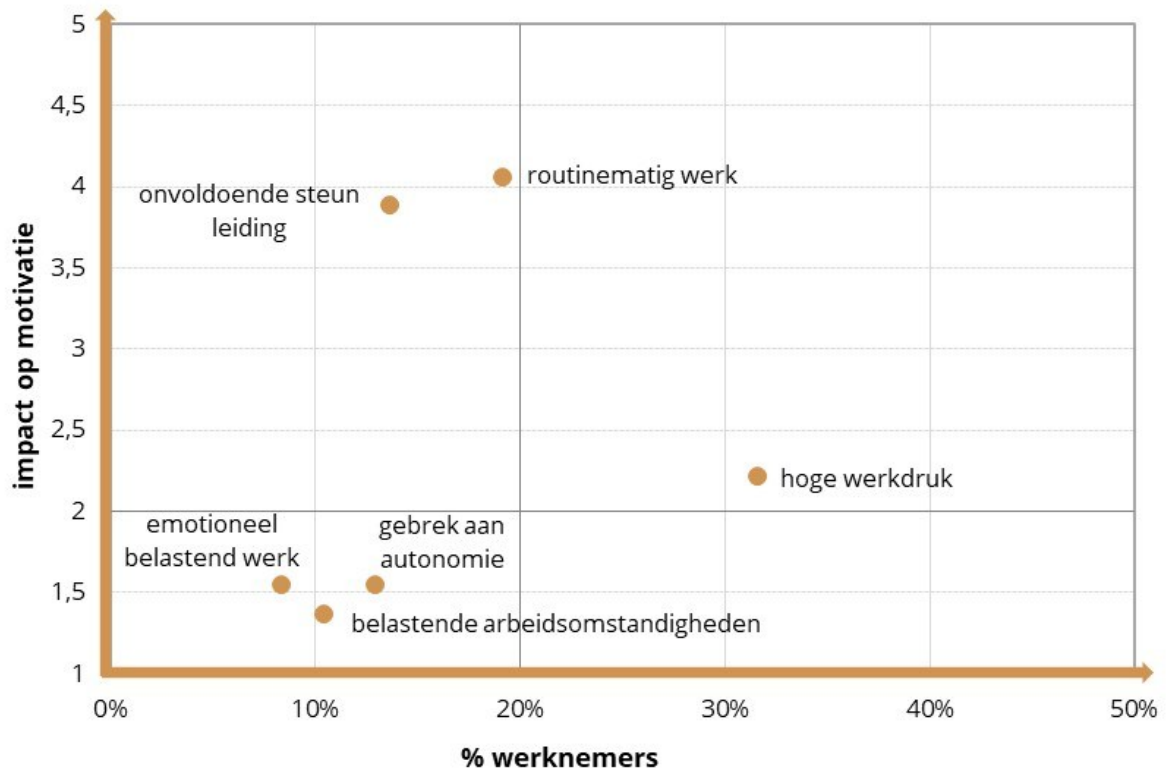
4.2 Risicoprofiel voor motivatie

Onvoldoende steun van de directe leiding en routinematig werk halen het motivatiepeil sterk naar beneden (verviervoudiging van de kansverhouding, Figuur 13). En dat terwijl 13,7% van de werknemers geconfronteerd worden met onvoldoende steun van de directe leiding en 19,2% met routinematig werk.

Volgende taakvariatie en ondersteuning van de leidinggevende zijn noodzakelijke voorwaarden om de werknemers te motiveren. Toch is dit niet voldoende. Zo is hoge werkdruk ook een niet te onderschatten risico waardoor motivatie onder druk kan komen te staan. Want wanneer de prestatiedruk bepaalde grenzen overschrijdt, kan ook de motivatie onder druk komen te staan. Ook al heeft werkdruk een kleinere impact (verdubbeling van de kansverhouding) op motivatieproblemen in vergelijking met steun van de directe leiding en taakvariatie, juist doordat zo'n groot

aandeel geconfronteerd wordt met hoge werkdruk (31,7%) blijft dit een aandachtspunt voor motivatieproblemen in de chemie.

Figuur 13: Risicoprofiel voor motivatieproblemen in de chemie 2023

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor werknemers 2023

Leeswijzer: De figuur verschaft ons inzicht in de relevantie van diverse risicofactoren voor het ontstaan van motivatieproblemen in de chemie. De ernstgraad van specifieke risicofactoren wordt bepaald door 2 elementen:

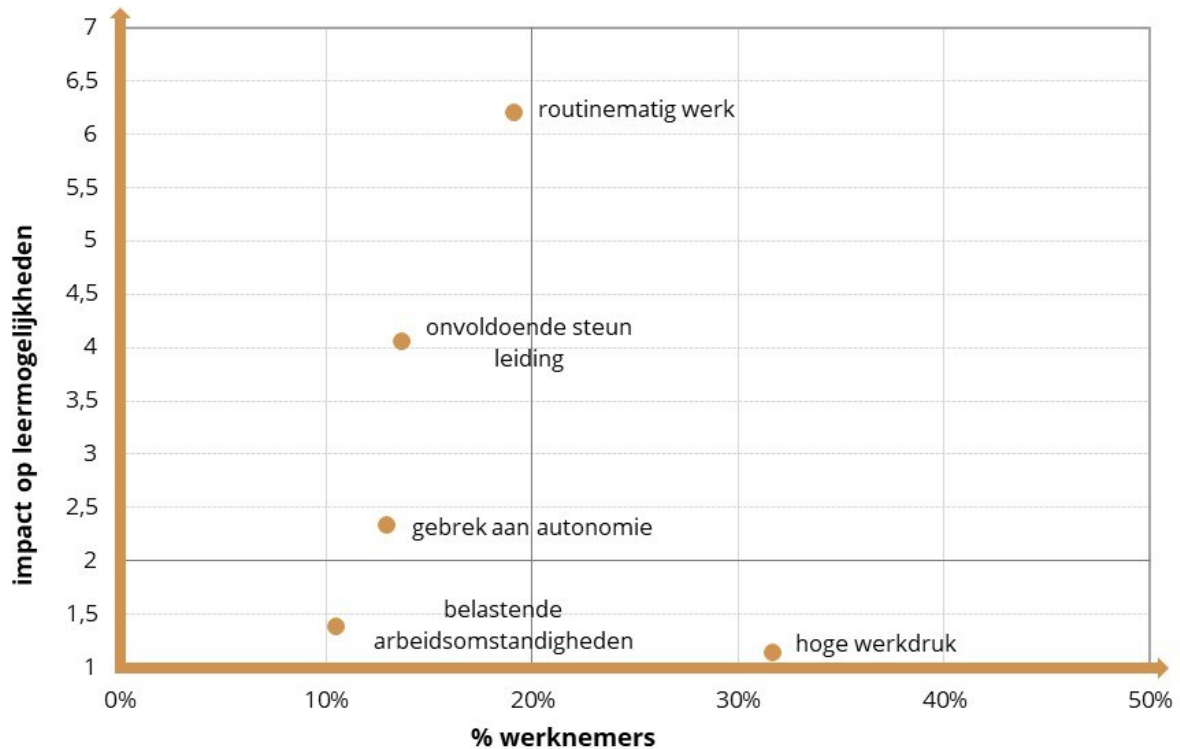
- De impact van een specifieke risicofactor (verticale positionering, berekend o.b.v. een logistische regressieanalyse op de volledige dataset (2004 tot 2023) voor alle sectoren en de daaruit resulterende odds ratio's). Zo vormt een routinematig werk en onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding (verviervoudiging van de kansverhouding motivatieproblemen/gemotiveerd aan de slag) duidelijk een hoger risico voor het ontstaan van motivatieproblemen dan fysiek belastende arbeidsomstandigheden (de kansverhouding motivatieproblemen/ gemotiveerd aan de slag verhoogt met factor 1,36).
- Het aandeel werknemers dat zich in een problematische situatie voor een specifieke risicofactor bevindt (horizontale positie). Zo zijn er in de chemiesector meer werknemers die met routinematig werk (19,2%) dan met onvoldoende ondersteuning vanuit de directe leiding (13,7%) worden geconfronteerd.

4.3 Risicoprofiel voor leermogelijkheden

Vooraf routinematig werk is een belangrijke risicofactor voor onvoldoende leermogelijkheden in de chemie (verzesvoudiging van de kansverhouding, Figuur 14). Dat men van het 'steeds herhalen van korte, eenvoudige handelingen' niet veel bijleert verrast uiteraard niet. In de chemie heeft 19,2% van de werknemers zo'n routinematige job. Ook onvoldoende steun van de directe leiding en gebrek aan autonomie zijn aandachtspunten voor de sector. Deze hebben in het algemeen een relatief grote impact op leermogelijkheden (respectievelijk verviervoudiging en verdubbeling

van de kansverhouding) hoewel een beperktere groep in de chemiesector hiermee geconfronteerd wordt (resp. 13,7% en 13,0%).

Figuur 14: Risicoprofiel voor onvoldoende leermogelijkheden in de chemie 2023

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor werknemers 2023

Leeswijzer: De figuur verschaft ons inzicht in de relevantie van diverse risicofactoren voor het ontstaan van onvoldoende leermogelijkheden in de chemie. De ernstgraad van specifieke risicofactoren wordt bepaald door 2 elementen:

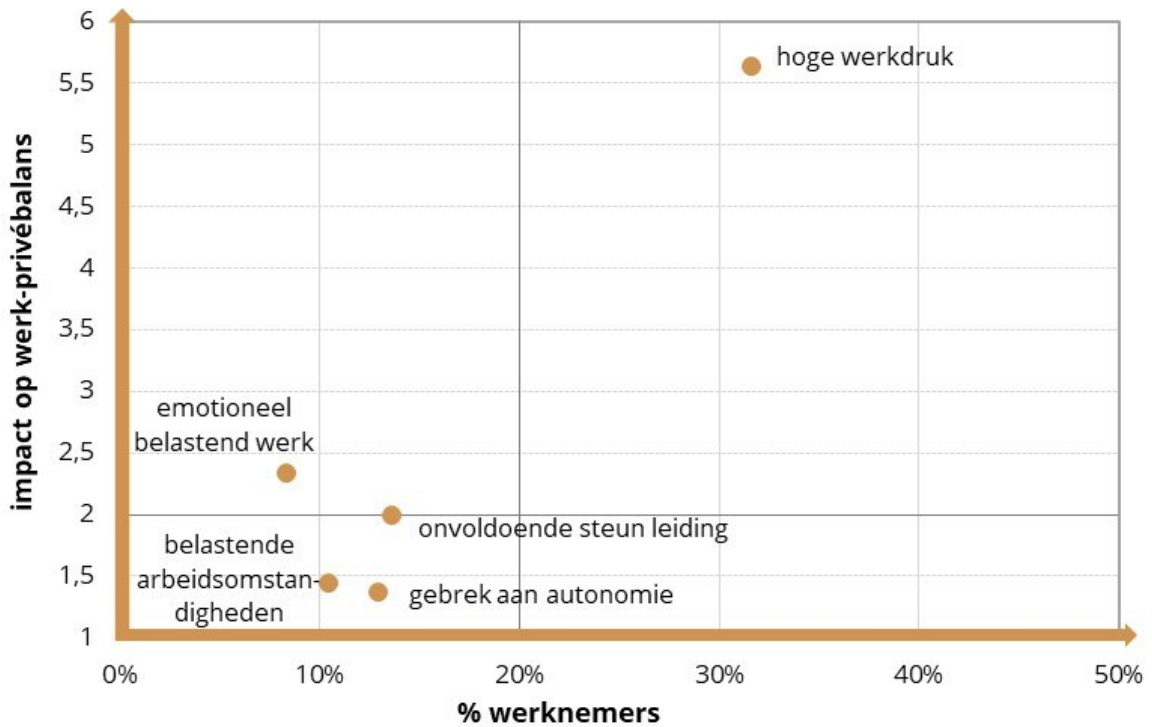
- De impact van een specifieke risicofactor (verticale positionering, berekend o.b.v. een logistische regressieanalyse op de volledige dataset (2004 tot 2023) voor alle sectoren en de daaruit resulterende odds ratio's). Zo vormt routinematig werk (verzesvoudiging van de kansverhouding onvoldoende leermogelijkheden/voldoende leermogelijkheden) duidelijk een hoger risico voor het ontstaan van onvoldoende leermogelijkheden dan hoge werkdruk (de kansverhouding onvoldoende leermogelijkheden/voldoende leermogelijkheden verhoogt met een factor 1,13).
- Het aandeel werknemers dat zich in een problematische situatie voor een specifieke risicofactor bevindt (horizontale positie). Zo zijn er in de chemiesector beduidend meer werknemers die met routinematig werk (19,2%) dan met onvoldoende steun van de directe leiding (13,7%) worden geconfronteerd.

4.4 Risicoprofiel voor werk-privébalans

Hoge werkdruk is het belangrijkste aandachtspunt voor de werk-privécombinatie. De impact van hoge werkdruk op de werk-privébalans is niet alleen groot (vervijfvoudiging kansverhouding, Figuur 15), hoge werkdruk komt ook vaak voor in de chemie (31,7%).

In mindere mate is emotioneel belastend werk ook een aandachtspunt: 8,4% van de werknemers in de chemie heeft emotioneel belastend werk en de impact op de werk-privécombinatie is relatief groot (verdubbeling kansverhouding).

Figuur 15 Risicoprofiel voor problemen werk-privécombinatie in de chemie 2023

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor Werknemers 2023

leeswijzer: De figuur verschaft ons inzicht in de relevantie van diverse risicofactoren voor het ontstaan van problemen met werk-privécombinatie in de chemie. De ernstgraad van specifieke risicofactoren wordt bepaald door 2 elementen:

- De impact van een specifieke risicofactor (verticale positionering, berekend o.b.v. een logistische regressieanalyse op de volledige dataset (2004 tot 2023) voor alle sectoren en de daaruit resulterende odds ratio's). Zo vormt een hoge werkdruk (ruim vervijfvoudiging van de kansverhouding problemen met werk-privécombinatie/haalbare werk-privécombinatie) duidelijk een hoger risico voor het ontstaan van problemen met werk-privécombinatie dan een gebrek aan autonomie in het werk (de kansverhouding problemen werk-privécombinatie/haalbare werk-privécombinatie verhoogt met factor 1,36).
- Het aandeel werknemers dat zich in een problematische situatie voor een specifieke risicofactor bevindt (horizontale positie). Zo zijn er in de chemiesector beduidend meer werknemers die met een hoge werkdruk (31,7%) dan met emotioneel belastend werk (8,4%) worden geconfronteerd.

5. Aanvullende informatie van de arbeidssituatie in de chemie

Naast de besproken indicatoren en knelpunten hebben we ook aanvullende informatie opgevraagd over de arbeidssituatie en werkbeleving. In dit hoofdstuk vergelijken we de sectorscores met deze van de andere sectoren op de Vlaamse arbeidsmarkt op het vlak van deelname aan bijscholing, arbeidstijdregelingen, telewerk, pendeltijden, grensoverschrijdend gedrag, ziekteverzuim, verlooptententive en de haalbaarheid om door te werken tot de pensioenleeftijd.

5.1 Opleidingsparticipatie

52,9% van de werknemers in de chemiesector nam één jaar voor de meting deel aan een bijscholing of bedrijfstraining (Tabel 15). Dit verschilt niet significant van de andere sectoren.

Tabel 15: Opleidingsparticipatie van werknemers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023

	chemie	Vlaamse arbeidsmarkt	verschiltoetsing
	%	%	
deelname aan bijscholing of bedrijfstraining in het afgelopen jaar	52,9	57,2	ns

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor Werknemers 2023

Leeswijzer: Het cijfer van de Vlaamse arbeidsmarkt geeft de arbeidsparticipatie weer voor de gehele Vlaamse arbeidsmarkt (inclusief chemiesector). De codering **s/ns** wijst er op dat bij toetsing een al dan niet significant verschil werd vastgesteld (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) tussen de meetgegevens voor de chemiesector en de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt (zonder chemie, cijfer niet in de tabel).

5.2 Atypische werktijden

In 2023 werkt 82,6% van de werknemers in de chemiesector voltijds en 17,4 deeltijds (Tabel 16). Het aandeel werknemers dat voltijds werkt ligt significant hoger dan bij de andere sectoren. Op de Vlaamse arbeidsmarkt werkt 67,9% voltijds en 32,1% deeltijds.

38,5% van de werknemers in de chemiesector worden sporadisch (30,8%) of frequent (7,7%) geconfronteerd met roosterwijzigingen. Deze cijfers wijken significant af ten opzichte van de andere sectoren. In de Vlaamse arbeidsmarkt wordt 52,8% geconfronteerd met roosterwijzigingen: bij 35,9% gebeurt het sporadisch en bij 16,9% op frequente basis.

Nachtarbeid komt in de chemiesector vaker voor dan in de andere sectoren. In de chemiesector werkt 16,8% minstens één keer per maand s 'nachts (prestaties tussen 23u en 5u). Inzoomend op

het aantal dagen nachtarbeid, zien we dat werknemers uit de chemiesector vaak drie tot en met tien nachtprestaties per maand presteren (12,8%). Minder vaak is dit één tot twee nachtprestaties (2,3%) of elf of meer nachtprestaties per maand (1,6%).

Ruim een derde werkt in de chemiesector regelmatig over (35,7%). Dat is dan vooral overwerk zonder recuperatie via inhaalrust (28,2%) en in mindere mate met recuperatie (7,5%). In de andere sectoren komt overwerk vaker voor in vergelijking met de chemiesector. In de Vlaamse arbeidsmarkt werkt 43,1% regelmatig over, waarvan 18,0% met recuperatie en 25,1% zonder recuperatie.

Het aandeel werknemers in de chemie dat e-mails behandelt (60,7%) of telefonisch bereikbaar is buiten de werkuren (69,1%) ligt lager dan bij de andere sectoren. In de Vlaamse arbeidsmarkt behandelt 67,5% e-mails en is 73,7% telefonisch bereikbaar buiten de werkuren.

De gemiddelde effectieve arbeidsduur van voltijdse werknemers wijkt met 42,5 uur per week niet significant af van de andere sectoren.

Tabel 16: Arbeidstijdregimes van werknemers uit de chemiesector en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023

	chemie	Vlaamse arbeidsmarkt	verschil-toetsing
	%	%	
verdeling voltijders - deeltijders			
voltijders	82,6	67,9	
deeltijders ≥ 60%	14,6	24,3	s
deeltijders < 60%	2,8	7,8	
roosterwijzigingen			
geen	61,5	47,2	
sporadisch	30,8	35,9	s
frequent	7,7	16,9	
nachtarbeid			
geen nachtwerk	83,2	87,1	
1-2 nachtprestaties/maand	2,3	4,6	s
3-10 nachtprestaties/maand	12,8	6,6	
>10 nachtprestaties/maand	1,6	1,6	
overwerk			
geen/sporadisch overwerk	64,3	56,9	
frequent overwerk met recuperatie	7,5	18,0	s
frequent overwerk zonder recuperatie	28,2	25,1	
behandeling e-mails buiten de werkuren			
neen	39,3	32,5	
sporadisch	31,9	31,3	s
regelmatig	28,8	36,2	
telefonische bereikbaarheid buiten de werkuren			
neen	30,9	26,3	
sporadisch	37,8	34,4	s
regelmatig	31,3	39,3	
effectieve gemiddelde wekelijkse arbeidsduur voltijders (aantal uren per week)			
	42,5	42,0	ns

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor Werknemers 2023

Leeswijzer: Het cijfer van de Vlaamse arbeidsmarkt geeft de verschillende arbeidsregimes weer voor de gehele Vlaamse arbeidsmarkt (inclusief chemiesector). De codering **s/ns** wijst er op dat bij toetsing een al dan niet significant verschil werd vastgesteld (Pearson chi²; p < 0,05) tussen de meetgegevens voor de chemiesector en de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt (zonder de chemiesector, cijfer niet in de tabel).

5.3 Telewerken

Telewerk is breder ingeburgerd in de chemiesector dan bij de andere sectoren: 10,4% werkt sporadisch en 39,5% systematisch van thuis uit (≥ 1 dag/week, Tabel 17). Op de Vlaamse arbeidsmarkt komt vooral systematisch thuiswerk minder voor (29,9%).

Tabel 17: Aandeel telethuiswerkers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023

	chemie	Vlaamse arbeidsmarkt	verschil-toetsing
	%	%	
geen telethuiswerk	50,1	62,3	
sporadisch telethuiswerk (< 1 dag/week)	10,4	7,9	s
systematisch telethuiswerk (≥ 1 dag/week)	39,5	29,9	

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor Werknemers 2023

Leeswijzer: Het cijfer van de Vlaamse arbeidsmarkt geeft het aandeel telethuiswerkers weer voor de gehele Vlaamse arbeidsmarkt (inclusief chemiesector). De codering **s/ns** wijst er op dat bij toetsing een al dan niet significant verschil werd vastgesteld (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) tussen de meetgegevens voor de chemiesector en de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt (zonder de chemiesector, cijfer niet in de tabel).

5.4 Woon-werk-verkeer en pendeltijden

Een op de vijf werknemers in de chemiesector pendelt minder dan een half uur 'van en naar het werk', ruim een derde doet tussen een half uur maar minder dan een uur woon-werk-verkeer (Tabel 18). Nog een derde pendelt minstens een uur maar minder dan twee uur en 12,3% pendelt dagelijks twee uur of meer.

Werknemers in de chemie pendelen dagelijks langer dan werknemers in de andere sectoren. Op de Vlaamse arbeidsmarkt pendelt 32,4% van de werknemers minder dan een half uur.

Tabel 18: Dagelijkse pendeltijd van werknemers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023

	chemie	Vlaamse arbeidsmarkt	verschil-toetsing
	%	%	
minder dan een half uur	20,7	32,4	
minstens een half uur maar minder dan een uur	35,8	31,0	
minstens een uur maar minder dan twee uur	31,3	25,6	s
twee uur of meer	12,3	11,0	

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor werknemers 2023

Leeswijzer: Het cijfer van de Vlaamse arbeidsmarkt geeft de dagelijkse pendeltijd weer voor de gehele Vlaamse arbeidsmarkt (inclusief chemiesector). De codering **s/ns** wijst er op dat bij toetsing een al dan niet significant verschil werd vastgesteld (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) tussen de meetgegevens voor de chemiesector en de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt (zonder de chemiesector, cijfer niet in tabel).

5.5 Grensoverschrijdend gedrag

Grensoverschrijdend gedrag kan voorkomen als fysieke/lichamelijke agressie, (verbale) intimidatie of bedreiging, ongewenst gedrag en pesten.

Het aandeel werknemers in de chemiesector dat de twaalf maanden voor het moment van bevraging slachtoffer is geweest van lichamelijk geweld is 0,2% (sporadisch, Tabel 19). Dit is lager in vergelijking met de andere sectoren. Op de Vlaamse arbeidsmarkt werd 6,8% van de werknemers het afgelopen jaar sporadisch (5,9%) of regelmatig (0,9%) geconfronteerd met lichamelijk geweld.

Werknemers uit de chemie zijn ook minder vaak het slachtoffer van intimidatie of bedreiging en ongewenst seksueel gedrag. Zo is 13,5% van de werknemers in de chemiesector sporadisch (10,7%) of regelmatig (2,8%) het slachtoffer geweest van intimidatie of bedreiging (afgelopen twaalf maanden). In de Vlaamse arbeidsmarkt was 15,1% sporadisch en 2,8% regelmatig het slachtoffer van intimidatie of bedreiging, samen goed voor 17,9%. Met ongewenst seksueel geweld kreeg 0,9% van de werknemers in de chemiesector te maken, terwijl in de Vlaamse arbeidsmarkt 3,6% het slachtoffer werd van ongewenst seksueel gedrag.

3,5% van de werknemers in de chemie wordt regelmatig gepest en 6,3% sporadisch, samen goed voor 9,8%. Vooral het aandeel dat regelmatig gepest wordt is groter in vergelijking met de andere sectoren.

Tabel 19: Aandeel werknemers slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023

	chemie	Vlaamse arbeidsmarkt	verschil-toetsing
	%	%	
slachtoffer van lichamelijk geweld			
nooit	99,8	93,2	
sporadisch	0,2	5,9	s
regelmatig	0,0	0,9	
slachtoffer van intimidatie of bedreiging			
nooit	86,5	82,1	
sporadisch	10,7	15,1	s
regelmatig	2,8	2,8	
slachtoffer van ongewenst seksueel gedrag			
nooit	99,1	96,4	
sporadisch	0,9	3,4	s
regelmatig	0,0	0,2	
slachtoffer van pesten			
nooit	90,2	90,3	
sporadisch	6,3	8,2	s
regelmatig	3,5	1,5	

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor werknemers 2023

Leeswijzer: Het cijfer van de Vlaamse arbeidsmarkt geeft het aandeel werknemers dat slachtoffer is van grensoverschrijdend gedrag weer voor de gehele Vlaamse arbeidsmarkt (inclusief chemiesector). De codering **s/ns** wijst er op dat bij toetsing een al dan niet significant verschil werd vastgesteld (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) tussen de meetgegevens voor de chemiesector en de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt (zonder de chemiesector, cijfer niet in tabel).

5.6 Indicatoren voor duurzame inzetbaarheid

We polsen ook naar een aantal indicatoren over duurzame inzetbaarheid zoals ziekteverzuim, verloopintentie en werkonzekerheid bij werknemers en hun inschatting van de haalbaarheid om (in de huidige job) door te werken tot de pensioenleeftijd.

Kijkende naar deze indicatoren zien we weinig significante verschillen tussen de chemiesector en de andere sectoren. Zo zijn er geen verschillen op het vlak van frequent of langdurig ziekteverzuim. 11,8% van de werknemers in de chemie zijn drie keer of meer afwezig op het werk door ziekte of ongeval en 9,3% was het afgelopen jaar meer dan 20 dagen afwezig (Tabel 20).

Ook voor verloopintentie zien we geen verschillen voor de chemiesector en de andere sectoren. Ongeveer een op tien zoekt regelmatig naar ander werk. Wel wordt de kans om in de nabije toekomst werkloos te worden hoger ingeschat in de chemie dan bij de andere sectoren. 3,7% van de

werknemers in de chemiesector schat de kans op jobverlies groot, op de Vlaamse arbeidsmarkt is dat 2,2%.

Gepeild naar de haalbaarheid om in de huidige job door te werken tot het pensioen, beoordeelt 64,3% van de werknemers uit de chemiesector daartoe in staat te zijn, geeft 32,7% aan dat langer doorwerken enkel kan mits aangepast werk (lichter werk, deeltijds werk) en schat 3,0% dit in als een onhaalbare opdracht. Deze cijfers liggen in lijn met de resultaten voor de andere sectoren.

Tabel 20: Gerapporteerd ziekteverzuim, verloopintentie, inschatting werkonzekerheid en haalbaarheid om door te werken tot het pensioen bij werknemers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023

	chemie	Vlaamse arbeidsmarkt	verschil-toetsing
	%	%	
ziekteverzuim			
frequent ziekteverzuim (≥ 3 keer afwezig/in afgelopen jaar)	11,8	12,3	ns
langdurig ziekteverzuim (> 20 dagen afwezig/in afgelopen jaar)	9,3	11,3	ns
verloopintentie en werkonzekerheid			
regelmatig op zoek naar ander werk	9,9	10,6	ns
kans op jobverlies groot	3,7	2,2	s
haalbaarheid pensioen			
doorwerken in huidige job tot pensioen haalbaar	64,3	62,7	
doorwerken tot pensioen haalbaar, mits aangepast werk	32,7	32,0	ns
doorwerken tot pensioen niet haalbaar	3,0	5,3	

Bron: Vlaamse werkbaarheidsmonitor werknemers 2023

Leeswijzer: Het cijfer van de Vlaamse arbeidsmarkt geeft het gerapporteerd ziekteverzuim, verloopintentie, werkonzekerheid en haalbaarheid om door te werken tot het pensioen weer voor de gehele Vlaamse arbeidsmarkt (inclusief chemiesector). De codering **s/ns** wijst er op dat bij toetsing een al dan niet significant verschil werd vastgesteld (Pearson χ^2 ; $p < 0,05$) tussen de meetgegevens voor de chemiesector en de rest van de Vlaamse arbeidsmarkt (zonder de chemiesector, cijfer niet in tabel).

Referentielijst

Bourdeaud'hui, R., Janssens, F., Lamberts, M., Notebaert, S., & Vanderhaeghe, S. (2023). Hoe werkbaar is je job? Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2023 - werknemers. Brussel: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid. Geraadpleegd op <https://www.serv.be/node/16127>

Bourdeaud'hui, R., Lamberts, M., Notebaert, S., & Vanderhaeghe, S. (2024). Methodologie Vlaamse werkbaarheidsmonitor. Brussel: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid. Geraadpleegd op <https://www.serv.be/node/16457>

Bourdeaud'hui, R., Lamberts, M., Notebaert, S., & Vanderhaeghe, S. (2024b). *Wat maakt werk werkbaar voor werknemers? Onderzoek op basis van de Vlaamse werkbaarheidsmonitor 2004-2023*. Brussel: SERV-Stichting Innovatie & Arbeid. Geraadpleegd op <https://www.serv.be/node/16514>

Lijst met figuren en tabellen

Figuren

- Figuur 1: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met werkstressklachten in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde..... 13
- Figuur 2: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met motivatieproblemen in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaams sectorgemiddelde 14
- Figuur 3: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met onvoldoende leermogelijkheden in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde 16
- Figuur 4: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met problemen met de werk-privécombinatie in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde 17
- Figuur 5: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met werkbaar werk in de chemie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde..... 19
- Figuur 6: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met een hoge werkdruk, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde..... 21
- Figuur 7: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met emotioneel belastend werk, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde..... 22
- Figuur 8: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met routinematig werk, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde..... 24
- Figuur 9: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met een gebrek aan autonomie, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde..... 25
- Figuur 10: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met onvoldoende steun door de directe leiding, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaams sectorgemiddelde 27

Figuur 11:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers in de chemie geconfronteerd met belastende arbeidsomstandigheden, met aanduiding van significante afwijkingen t.o.v. het Vlaamse sectorgemiddelde	28
Figuur 12:	Risicoprofiel voor werkstressklachten in de chemie 2023.....	30
Figuur 13:	Risicoprofiel voor motivatieproblemen in de chemie 2023.....	31
Figuur 14:	Risicoprofiel voor onvoldoende leermogelijkheden in de chemie 2023.....	32
Figuur 15	Risicoprofiel voor problemen werk-privécombinatie in de chemie 2023	33

Tabellen

Tabel 1:	Overzicht en omschrijving werkbaarheidsindicatoren	9
Tabel 2:	Overzicht en omschrijving risico-indicatoren	9
Tabel 3:	Terminologie voor de categorieën in de werkbaarheids- en risico-indicatoren	10
Tabel 4:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met werkstressklachten en burn-out symptomen in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt	12
Tabel 5:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met motivatieproblemen en ernstige demotivatie in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	14
Tabel 6:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met onvoldoende leermogelijkheden en een ernstig leerdeficit in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	15
Tabel 7:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met problemen met de werk-privécombinatie en acuut werk-privéconflict in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	17
Tabel 8:	Verdeling van het aandeel werknemers met een werkbare job, met één werkbaarheidsknelpunt of met meerdere werkbaarheidsknelpunten, 2004 – 2023 in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	18
Tabel 9:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers geconfronteerd met (acuut) hoge werkdruk in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt	20
Tabel 10:	Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met emotioneel belastend werk en emotionele overbelasting in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt	22

Tabel 11: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met routinematig werk en extreem routinematig werk in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	23
Tabel 12: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers met een (acuut) gebrek aan autonomie in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	25
Tabel 13: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers geconfronteerd met onvoldoende steun door de directe leiding of die een negatieve relatie met de directe leiding hebben in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt.....	26
Tabel 14: Evolutie 2004-2023 van het aandeel werknemers geconfronteerd met (zeer hoge) belastende arbeidsomstandigheden in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt	28
Tabel 15: Opleidingsparticipatie van werknemers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023	34
Tabel 16: Arbeidstijdregimes van werknemers uit de chemiesector en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023	36
Tabel 17: Aandeel telethuiswerkers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023	37
Tabel 18: Dagelijkse pendeltijd van werknemers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023	38
Tabel 19: Aandeel werknemers slachtoffer van grensoverschrijdend gedrag in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023	39
Tabel 20: Gerapporteerd ziekteverzuim, verlooptententive, inschatting werkonzekerheid en haalbaarheid om door te werken tot het pensioen bij werknemers in de chemie en op de Vlaamse arbeidsmarkt 2023	40